

DOMOLJUB

Izhaja dvakrat na mesec in sicer prvi četrtak po 1. in 15. v mesecu. Cena mu je 1 K 60 v na leto, (za Nemčijo 2 K 8 v, za Ameriko in druge tuje države 2 K 60 v). — Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Semeliške ulice št. 2, naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“ Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2. *****

**SLOVENSKEMU LJUDSTVU
V PODUK IN ZABAVO.** ❁

Inserati se sprejemajo po sledečih cenah: Enostopna pettivrsta (šestina „Domoljובה“ širine, 34 mm) stane za enkrat 30 v če se tiska dvakrat 20 v, če se tiska trikrat 24 v. Pri večkratnem objavljenju znaten popust — Reklamne notice navadna garmondvrsta 60 v. *****
Čekovni promet pošto-hranilničnega urada št. 824.797. *****

Štev. 22.

V Ljubljani, dné 16. novembra 1905.

Leto XVIII.

Boj za ljudske pravice.

Velezanimive so bile zadnje seje v kranjskem deželnem zboru. Borba, ki jo že nekaj let tako odločno vojujejo naši vrli poslanci, je bila na vrhuncu živahnosti in vse kaže, da se bliža ta boj koncu — ki pomeni zmago za našo stranko. Poglavitna naša zahteva: splošna in enaka volivna pravica, se ne dá več prezirati. To spoznavajo tudi dose-danji nasprotniki. Katoliško-narodni poslanci so popolnoma obvladali položaj z občudovanja vredno bistrostjo in neodjenljivo žilavostjo. Očitno je vsakemu, da naši poslanci daleč prekašajo liberalne Slovence z Nemci vred po talentih, jasnih načelih in moški odločnosti. V „Domoljubu“ nimamo dovolj prostora, da bi opisali razprave in dogodke teh važnih sej, tako kakor zaslužijo. Zato se hočemo omejiti samo na najbolj važne stvari.

Katoliško-narodni poslanci odločno zahtevajo splošno in enako volivno pravico.

Dr. Šusteršič uloži nujni predlog o taki razširjeni volivni pravici za deželni zbor. Krepko ga utemeljuje v znamenitem govoru. Prvi smo bili

mi katoliško-narodni poslanci — pravi — ki smo stavili ta predlog že pred leti in do danes smo ostali dosledni v tem boju. Nasprotniki ste se nam takrat smejali, sedaj stavljate sami podobne predloge. Toda kdor predlaga splošno in enako volivno pravico, ta mora tudi v boj za to pravico, ta mora izvajati tudi vse posledice tega boja. Zato morajo slovenski liberalci raztrgati zvezo z Nemci, ki so najhujši nasprotniki razširjenja volivne pravice. Ali hočete čakati, da pride pri nas tako, kakor na Ruskem, da mase naroda s silo vderejo skozi ta vrata? Privilegiji veleposestnikov morajo prenehati; najbolje je, če se veleposestniki sami odločijo za to; sicer se bo to zgodilo preko njihovih glav. Bremena ima ljudstvo — zato naj ima tudi pravice. Če bi bila altar in prestol navezana samo na plemstvo, bi se jima godilo tako kakor na Francoskem, kjer sta se le na plemstvo opirala. Država mora imeti svojo podlago v srcih ljudstva in vera se mora opirati istotako na srca ljudstva. Samo tisti so proti splošni in enaki volivni pravici, ki se ljudstva bojé. Pustite tisto neumno farško gonjo, ki vam le škoduje in začnimo veliko jugoslovansko politiko; skupno s Hrvati bomo delo-

vali za veliko bodočnost naše domovine.

Ta izborni Šusteršičev govor je v prihodnji seji krepko podprl dr. J. Ev. Krek. Zlasti je dobro pobil ugovore nasprotnikov, ki se bojé, da bi taka volitev pri nas dovolj svobodna ne bila vsled vpliva duhovščine, nasproti veleposestnikom pa pojasnil krivičnost dosedanega volivnega reda. Ni se treba bati, če naposled ljudstvo dobi večino v zbornici. Zato ne odnehamo; te vrste naše se lahko zmanjšajo, a popolnoma nemogoče je, da bi s tega kraja utihnil glas po splošni in enaki volivni pravici.

Oglasila sta se k besedi tudi dekan Arko in dr. Schweitzer, ki sta vrlo zavračala nasprotnike. Dr. Vilj. Schweitzer pravi: nasprotniki se bojé, da ne bi zavladales „nerazsodne mase“. Doslej so imeli moč „razsodni“ možje, a ti so pripeljali Avstrijo na kant. Naposled dr. Susteršič opozarja na praške in dunajske dogodke, ter na izjavo vlade, kar daje upanje, da stojimo na pragu splošne in enake volivne pravice. Tudi katoliško-narodna stranka je za zakon, ki garantira popolno svobodo volitve. Dr. Susteršič tudi ugovarja tolikrat pogreti „Narodovi“ trditvi, kakor bi našim poslancem škof ukazoval v

političnem oziru. Vrhovno oblast nad našimi poslanci izvršuje shod zaupnikov.

Tako naši poslanci. Kako pa slovenski liberalci in Nemci?

Slovenski liberalci so le pogojno za splošno in enako volivno pravico.

Ivan Hribar je stavil sicer nujni predlog, da se uvede splošna in enaka volivna pravica za državni zbor, a za deželni zbor ima pomisleke, češ da ljudstvo še ni dovolj zrelo in bi bile volitve preveč odvisne od duhovščine. Pri tej priliki grdo napada katoliško duhovščino in zahteva, da se kolikor mogoče zvežejo roke duhovnikom. Naši poslanci so ga krepko zavrnil. Dr. Tavčar bi bil tudi za splošno in enako volivno pravico, ako bi se dala tako izpeljati, da bi po njej liberalci večino ohranili; mi vemo, je rekel, da je splošna in enaka volivna pravica, kakor jo zahtevajo klerikalci, smrtni udarec za liberalno stranko. Zato je tudi on le pogojno za tako razširjenje volivne pravice in bo glasoval le za nujnost.

Nemški veleposestniki so odločno zoper splošno in enako volivno pravico.

Oglasil se je najprej grof Barbo, ki se je seveda ogreval za stare privilegije veleposestnikov. In vendar je nevoljno zavračal umesten opomin poslanca Povšeta, naj veleposestniki porabijo priliko in enkrat pokažejo, da umevajo ljudske potrebe. Tudi poslanec Lukman je tolkel ob mizo in kričal, da si veleposestniki ne pusté očitati, da bi ne bili za ljudstvo. Smešno tako ogorčenje, ko kažejo dejanja vedno nasprotno. Naše ljudstvo bo šlo preko veleposestnikov na dnevni red.

Nujnost sprejeta.

Naposled je bilo glasovanje. Z vsemi slovenskimi glasovi je bila nujnost sprejeta. Zoper so glasovali nemški veleposestniki. Z neustrašeno besedo je dr. Šusteršič s svojimi tovariši prisilil nasprotnike, da so se nehoté morali ukloniti. Branili so se, upirali do zadnjega, a vztrajnost naših poslancev je podrla njihov odpor. Kako so se rotili liberalci ob začetku obstrukcije, da nikdar ne dobi v zbornici splošna

in enaka volivna pravica večine — a zdaj je jeklena volja zlomila njihov odpor in glasovali so za nujnost, četudi s kislimi obrazi.

Splošna in enaka volivna pravica v odseku.

Po sprejetem nujnem predlogu je posvetovanje o splošni in enaki volivni pravici prišlo v ustavni odsek. Pod predsedstvom dekana Arkota je ustavni odsek sklenil, deželnemu zboru predložiti nastopni predlog:

I.

1. Deželni zbor se izreka za načela splošne, enake, neposredne in tajne volivne pravice pri volitvah v deželni zbor in v poslansko zbornico državnega zbora, ter uvideva nujno potrebo, da se izvrši čim preje volivna preosnova, ki oživetvori označena načela

2. C. kr. osrednja vlada se pozivlja, da nemudoma predloži državnemu zboru zakonski načrt v pod 1. označenem smislu.

3. C. kr. vlada se pozivlje, da nujno izdela zakonska načrta o izpremenci deželnega reda in deželnega volilnega reda v pod 1. navedenem smislu in ju predloži deželnemu zboru, ki naj se baš v svrhu sklepanja o teh zakonskih načrtih skliče v izvenredno zasedanje vsaj meseca januarja leta 1906.

II.

Za slučaj, da bi nujno oživetvorenje označene reforme parlamentarnim potom izkazalo se kot nemogoče, se c. kr. osrednja vlada pozivlje, nasvetovati na najvišjem mestu, da se sedanji deželno- in državno-zborski volivni red, ki sloni na oktroiranem februarjem patentu iz l. 1861. potom najvišje odločitve razveljavi in istim potom uvede za državni in deželni zakonodajni zastop nov volilni red po načelih splošne, enake, neposredne in tajne volilne pravice.

III.

C. kr. osrednja vlada se pozivlje skrbeti za to, da se v vsakem slučaju, enodobno z oživetvorenjem novih volilnih redov, uveljavi tudi poseben zakon v osiguranje popolne volilne svobode vsakega za volitev upravičenega državljana.

V predlogu sta povzeta predloga obeh slovenskih strank. Domala so-

glasno se je izrekel odsek za poročni volilni sestav, ki zajamčuje tudi manjšinam zastopstvo. — Na predlog dr. Tavčarja se je določil za poročevavca v zbornici dr. Šusteršič. —

Prvi korak je torej storjen. Splošna in enaka volivna pravica je v odseku načelno sprejeta. Kako se bo ta zadeva na dalje razvila, bomo poročali.

Naši poslanci branijo pravice slovenskega jezika.

V deželni zbornici je bila dosedaj navada, da se je zapisnik bral enkrat slovenski, drugič nemški. To pa le vsled prijenljivosti Slovencev. Ker so se pa veleposestniki tako odurno postavili v nasprotje z najvažnejšo zahtevo slovenskega ljudstva, so slovenski poslanci predlagali, naj se v nemščini prebrani zapisnik popravi in prihodnje čita samo v slovenščini. To je bil pravi odgovor o pravem času. Slovenski liberalci so bili v velikih škripcih, ker so zvezani z Nemci. Naposled so se udali in glasovali z našimi poslanci, v veliko jezo Nemcev. Čast našim poslancem!

Učiteljske plače.

Hribar pripoča izboljšanje učiteljskega gmotnega stanja. Dr. Šusteršič priznava to, a pripomni, da morajo kmečki zastopniki rešavati koristi kmečkega stanu. Z izpremembo plač bo treba tudi izpremembe pri deželnem šolskem svetu, za nujnost tega predloga je glasovala vsa zbornica. Ker se zadeva ne da tako hitro rešiti, predlaga dr. Šusteršič začasno druginjsko doklado. —

Vodovodi.

Dr. Šusteršič je govoril splošno o potrebi vodovodov in poudarjal, kako treba je, da deželni odbor take gospodarske zadeve hitro reši. Zato naj mu deželni zbor da možnost, da jih hitro izvrši. Nato je bil sprejet tozadevni nujni predlog, ki se je v finančnem odseku že obravnaval.

Predlog meri na to, naj se pooblasti dež. odbor, da sme brez prejšnjega dovoljenja dež. zbora deželni prispevek obljubiti za one vodovode in uravnave vodâ, za katere so načrti že izdelani in od vlade odobreni ter prispevke tudi izplačati za take izvršene naprave. V ta namen sme dež. odbor po potrebi uporabljati

aklad, ki je ustanovljen z zakonom dne 4. sept. 1900. Vsa razprava, katere sta se udeleževala tudi g. dež. predsednik Schwarz in gosp. dež. glavar pl. Detela, je bila stvarna in mirna. Odsek je soglasno odobril predlog dr. Susteršiča z dodatkom: deželni odbor je za vse to pooblaščen s pogojem, da je pripevek države in interesentov popolnoma zagotovljen. Obveščal je tudi predlog, naj finančni odsek čimprej reši načrt zakona glede osuševanja ljubljanskega barja, da ga more deželni odbor odobriti še v tem zasedanju. V razgovoru je bil tudi predlog poslanca Pirca glede vodovoda za Kranj in okolico. Iz pojasnila deželnega odbornika Povšeta pa se je odsek prepričal, da niso še dovršene vse poizvedbe in da sedaj načrt ni še zrel za izvršitev. Nekateri vasi še vedno niso izjavile, ali in koliko hočejo prispevati. Kakor čujemo, hočejo menda štiri vasi imeti svoj poseben vodovod. V smislu predloga dr. Susteršičevega pa je deželni odbor pooblaščen, da tudi za kranjski vodovod čimprej dovrši vse poizvedbe in zagotovi prispevke države in interesentov. Poročevalcem za zbornico je izvoljen grof Margheri.

Še nekatere nujne zadeve.

Predlagalo se je nadalje:

Krošnjarska pridobnina.

Poslanci dr. Susteršič, Jaklič, Povše in tovariši so nujno predlagali:

Deželni zbor naj sklene:

1. Deželnemu odboru se prepo-veduje pobirati deželne doklade, od krošnjarske pridobnine.

2. Deželnemu odboru se uka-zuje, da krošnjarjem vrne deželne doklade, ki so jo vplačevali od 1. januarja 1903 dalje od krošnjarske pridobnine.

Deželnemu odboru se nalaga, vse potrebno ukreniti, da se razbremenijo pravi krošnjarji tudi od vseh drugih avtonomnih doklad, v ta namen naj deželni odbor predloži v najkrajšem času zbornici potrebne predloge.

Okrajne ceste.

Poslanci dr. Schweitzer, dr. Žitnik in Fr. Košak so nujno predlagali:

1. dež. odboru se naroča, da prične leta 1906. z gradnjo okrajne ceste vodeče od Smihela pri Žužemberku na deželno cesto v Žužemberk.

2. dež. odboru se naroča, da ukrene vse potrebno, da se povzdigne tekom l. 1906. občinsko cesto, vodečo iz Trebelnega skozi Ormuško vas v Ludovik in Nemško vas, v okrajno cesto.

Železnica Trebnje-Št. Janž.

1. Deželnemu odboru se naroča, da vse izvrši v pospešitev končnih priprav za zgradbo železnice Trebnje-Št. Janž.

2. deželni odbor se pooblašča stopiti v dogovor z lastništvom premogovnika v St. Janžu in če mu dá pravnoveljavno poročstvo za garancijo obrestovanja glavinske vsote, potrebne v svrhu zgradbe te železnice zagotovi, da izda v imenu dežele zagotovilo garancije za oni milijon glđ., ki je pri zgradnji dolenjskih železnic preostal, če se ta porabi za zgradbo te železnice.

Kotiček za a. p. in p.

V Londonu je bil shod proti „pijači“. Po govoru se oglasi deset delavcev: Brez pijače ni mogoče opravljati našega težkega dela! Govornik jih vpraša: Ali ste že poskusili brez pijače? Pomolčijo, pa rečejo: **Nak!** Poskusili pa še nismo! — Potem tudi ne morete trditi, da ni mogoče. Poskusite, poskusite vsaj štiri tedne! Pa pridite povedat! — In so bili toliko možje, da so obljubili in poskusili

Čez štiri tedne je bil zopet shod. Poslušavcev je bilo veliko več, ker so bili radovedni na onih deset. Prikoraka desetorica, in eden stopi na oder:

Mi smo držali besedo. Štiri tedne noben izmed nas ni pil ne poskusil opojne pijače. Prve dni se nam je zdela veda močno plehka in prazna in komaj smo čakali zjutraj kave, popoldne pa čaja, da se je malo prebralo. Pa v saboto zvečer se nam je zdelo, da nismo tako trudni in zdelani kot prejšnje sabote. In v nedeljo zjutraj smo tako lahko vstali, šli v cerkev, šli na kak shod, in na sprehod in prav fletno je bilo pri ženi in pri otrocih.

Drug teden je bila voda še boljša, pa — je nismo dosti rabili, nismo bili žejni. Druga sabota in nedelja je bila še bolj prijetna kot prva. Zapazili smo

tudi, da imamo boljši apetit in ložji želodec in več dobre volje. Prav veseli smo bili, da smo bili prišli na tisti shod in to reč poskusili, in seveda smo držali še naprej. Plavega pondeljka seveda ni bilo, tudi ure dela nismo zamudili, delo je šlo nekako enakomerno od rok, in denar smo imeli še od prejšnjega izplačila. Mi bomo to reč, to abstinenco, peljali še naprej, in jo priporočamo vam vsem delavcem.

Vi, ki to berete, pa le ne verjamete? Vi trdite to svojo naprej: Pijača, ta nam moč da! Da res, parkrat res ložje vzdigne ali zamahne, če ga je spil „en glažek ali pa dva“. Pa to ne trpi četrt ure, in potem pa težje dela, kakor če nič ne bi bil pil. Pa pijača ni dala moči čisto nič, le možgani so že pri mali meri alkohola toliko omamljeni, da človek par minut ne čuti tako teže dela. Ko pa se razleze alkohol tudi po mišicah telesa, ko pride iz glave tudi v roke in noge, pa težje dela. Pa človek tega ne ve, ampak sodi tako-le: Glej, ko sem pil, pa sem prec lože delal, zdaj pa že teže, ko ne pijem več. Pa to ni res. Če bi bilo res, naj bi kar spet pil, vsaj vsake pol ure.

Boste rekli: Saj bi, samo pijače ni! — O bi se dobila! Pa bi poskusili. Ko bo več dela, bom jaz prinesel šnopsa in piva in vina, pa ne svojim delavcem ampak sosedovim! Pa jim bom dal, vsake pol ure, če bodo hoteli. Kaj pravite, ali bo sosed zadovoljen? O bo, boste zaupili nekateri brez premisleka. O ne bo! Noben gospodar ne bo pustil svojih delavcev napajati, če bo hotel, da mu bodo dobro in hitro delali.

Alkohol gre najprej v možgane in v tiste živce, ki iz možgan kakor telegraf gredo na vse ude. Potem gre pa še naprej po žilah in mišicah telesa. Dokler je le v živcih, res človek nekako hitreje dela, ker se omoteni živci, ki človeka nazaj držijo, kakor nihalo pri uri, ki pridržuje, da se ura kar naenkrat ne steče. Če pa nihalo ven vzameš, kako ura hitro gre! Da, če je to dobro. Pa to veseli samo stroke. Pameten človek ve, da je opravilo ure le takrat dobro, če ga nihalo vodi in urejuje. Tako mora vsako človeško delo urejevati pamet. Še če gnoj kidaš, mora pamet voditi roke. Če pa vliješ alkohola na pamet, res en čas bolj hitro mahaš, pa se hitro steče. Če pa vlivaš še naprej, se pa vstavi tudi roke in noge in oči in jezik, ali pa tudi — srce! In potem — se ne da več naviti!

Političen pregled.

Boj za razširjenje volivne pravice.

Splošna in enaka volivna pravica.

Omenili smo že zadnjič, da se je začelo po celi Avstriji in Ogerski silno živahno gibanje za splošno in enako volivno pravico za državni zbor — in ne samo za državni zbor, ampak tudi za enako pravico za deželne zборе. Danes moramo poročati zopet o novih delavskih demonstracijah, ki se vrše deloma mirno, kot mrtvaški pogrebi, deloma burno s krvjo in streli, in ki imajo vedno grozno silo, ki mora vsaj k resnemu premišljevanju zbuditi one sloje, ki krato ljudstvu sodelovanje pri javnih poslih. Kakor velika, črna reka so se molče zgrinjale v Pragi delavske maožice po ulicah, kakor vulkan, ki miruje, a kuha v sebi sile, ki vsak trenutek lahko izbruhnemo in stresejo zemljo. Na Dunaju pa je prišlo do krvavih bojev.

Sloji brez pravic hrume in vstajajo.

Zganili so se sloji, ki niso imeli dozdej nikake besede pri zakonodaji. Začeli so kazati zobe in pričeli boj na življenje in smrt za pravico, ki se jim je toliko časa kratila. — Vsi sloji morajo biti pri volitvah v državni zbor zastopani na enak način in gotovo število delavcev naj si voli svojega poslanca kot si lahko voli isto število do sedaj privilegiranih stanov svojega poslanca. Pasti morajo nepravilne predprave birokracije, ki ni nikdar bila zmožna vladati narodom, in de vlade naj pridejo sloji, ki imajo zmisel za delo in kojih težke dolžnosti kriče po splošni in enaki volivni pravici. Bremea ima ljudstvo — pravice se mu pa odrekajo. Ni čuda potem, da imajo pri takem položaju prav obširen delokrog ljudje, kojih vsak posameznik sicer velja po sedanjem volivnem redu za 300 kmetov, a jim ni ravno pri srcu obstoj države. Dajte pravic ljudstvu, v katerem je največ domovinske ljubezni!

Krvavi izgredi na Dunaju.

Pred dobrim tednom se je vršil na Dunaju strankarski shod avstrijske socialne demokracije, na katerem so razpravljali tudi o avstro-ogerskem sporu in o volivni pravici. Odobrili so resolucijo, ki napada vlado in zahteva splošno in enako volivno pravico. Zahtevali so, naj se takoj skliče državni zbor, ki naj se peča edinole z ustanovitvijo nove zbornice, izvoljene po načelih splošne, enake in direktne volivne pravice, katero zahtevajo vsi avstrijski narodi ne glede na narodnost. Dalje so sklenili prirediti za omenjene zahtevo demonstracijo, kar se je

tudi zgodilo. Do 10 tisoč delavcev se je zbralo zvečer in klicalo: Živela revolucija! Živela ruska revolucija! Živela splošna in enaka volivna pravica! Proč z Gavčom! Mogo delavcev je nosilo rdeče zastave. Govorili so nekateri demokratski državni poslanci, ki so napadali tudi vladarsko rodbino. Maožica je korakala pred zbornico in nato nameravala korakati pred dvor, a so jo ustavili policisti na nekem trgu. Med množico in policisti se je unel krvav boj, v katerem je bilo ranjenih približno 100 oseb. Množica je obmetavala policije s kamni, ki so ranili več policistov. Dunajsko socialno demokratsko delavstvo je bilo vsled nastopa policije zelo razburjeno in je nameravalo nadaljevati demonstracije za splošno volivno pravico. Do sedaj se pa demonstracije še niso ponovile; le pred mestno bišo je nekaj socialno demokratskih delavcev demonstriralo. Policija je ostro zastražila dvor in je pripravila varnostne odredbe, ker pričakujejo v kratkem nadaljnih demonstracij.

Vsa mesta za splošno volivno pravico.

Omenili smo že Dunaj, ker se je poleg omenjenih socialno demokratskih demonstracij vršilo še sedem drugih shodov za splošno volivno pravico. Demonstracije za splošno volivno pravico so bile dalje v Linci, kjer se je izrazil celo poslanec Ebenheh zanjo, ki ji je še pred kratkim tako nasprotoval; dalje v Trstu, kjer je izjavil neki Pitoni, da bo sledila revoluciji v Rusiji prekucija v Avstriji, ako se ne dovoli splošna volivna pravica. Tudi iz Gradca, Celovca in Lvova prihajajo glasovi po zahtevi splošne volivne pravice.

Grozni dogodki v Pragi.

Nek socialno demokratski češki list je prinesel pred kratkim poziv na delavstvo k demonstracijam. Da bi svoj poziv še bolj pokrepil, je list prinesel z debelimi črkami natisnjeno brzojavko iz Dunaja, da je ondi tekla delavska kri in da je dolžnost vsega delavstva izvajati posledice iz tega krvavega dogodka. Ta poziv in še nekaj drugih okoliščin je bilo vzrok krvavim bojem, ki so se vršili zadnje dni v Pragi. Boj so izzvali nemški nestrpneži s svojimi čepicami, katere jim je ljudstvo iztrgalo raz glave in pretepalo mladiče z rdečim palicami. Več nemških mladeničev — dijakov je ranjenih. Policija je bila vsa na delu, pa ni mnogo opravila proti razburjeni množici. Oblasti so poklicale vojaško pomoč iz bližnjih krajev, ki je bila kmalu na mestu. Pred neko tiskarno so napadli delavci šest policistov s palicami in kamni ter jih krvavo pretepli. Policijski stražnik Janavšek je bil tako ranjen, da bo najbrže umrl vsled dobljenih ran. V mestnem parku je razbila množica zvečer vse svetilke

in pričela graditi z železnimi klopni trdnjave ter preprezati žice. Ko je prišlo vojaštvo, ki je krožilo z nasajenimi bajoneti po mestu, v park, so metali demonstranti nanje kamenje; slišati je bilo tudi slepo streljanje. Ko so pa vdrli delavci v notranje mesto, so nastopili dragonci proti množici. S sablami so ranili deset oseb. Vsega skupaj je bilo nad petdeset oseb težko ranjenih, lahko ranjenih pa 500 oseb, 300 oseb je zaprtih. Oblasti so se sklenile proglasiti v Pragi obsedno stanje in preki sod, če bi se ponovili nemiri. Ker so se pa nemiri že v torek polegli, se tudi to ni zgodilo.

Razširjenje volivne pravice v deželnih zborih.

Če premislimo, kar smo do zdaj povedali o zahtevah po splošni in enaki volivni pravici, se ne bomo čudili, da grozna sila tega ljudskega gibanja vznemirja zdaj vse deželne zборе. Predlogi za splošno, enako in direktno (da se voli brez volivnih moči) volivno pravico so vloženi v štajerskem, zgornje avstrijskem, tirolskem, goriškem in drugih deželnih zborih. Prvi deželni zbor pa, ki se je v Avstriji oglašil s to zahtevo, je bil Kranjski deželni zbor, v katerega zgodovini bo vsikdar eden najvažnejših dni on, ko je dr. Šusteršič proglasil v njem borbo za splošno in enako volivno pravico kot stalno zahtevo, ki ne izgine več iz dnevnega reda. In takrat so se oholi lastniki nezastuženih predpravil smejali, ker niso mogli verjeti, da bi se moglo to ljudstvo, ki so ga bili navajeni tako oholo prezirati, kdaj zganiti. Štiri leta so se smejali in norčevali. Po preteku štirih let pa je zopet govoril dr. Šusteršič v deželnem zboru. Toda kaka izprememba! Sedaj je morala večina zbornice reči, da imata mož prav in celo liberalna stranka je morala zatajiti svojo preteklost, izdati svojega voditelja in plavati s tekom. Nujni predlog je bil sprejet. Sedaj bo deloval ustavni odelsek in se pečal z volivno preosnovo. Po tem pride stvar zopet pred zbornico. In kaj potem — — —? Odvisno je od naših liberalcev.

Volivna pravica in dunajska vlada.

Državni zbor bo sklican na dan 28. novembra in bo zboroval do julija prihodnjega leta. Gavč, ministerski predsednik, bo v pri-seji državnega zbora pojasnil stališče vlade napram volivni preosnovi. Čuje se, da je vlada vsled praških in dunajskih nemir in dalje vsled poročil iz Rusije izpremenila svoje stališče, ki ga je imela do sedaj nasproti splošni volivni pravici. Prihodnje državnozbornsko zasedanje bo morebiti najvažnejše v osemletnem neredu, ki pretresa našo državo. Tudi cesar se je baje že odločil

da se približa vpeljavi splošne in direktne volivne pravice tudi v naši državni polovici. Vlada hoče na ta način dokazati ogerski vladi nasprotnim poslancem, da resno misli na uvedbo splošne volivne pravice v obeh državnih polovicah. V ministerstvu za notranje stvari izdelujejo z največje naglico zakonski načrt o volivni izpremembli na najširši podlagi.

Poljedelski minister grof Bikva na Kranjskem.

V Avstriji imamo navadno ministre, ki poznajo naše južne pokrajine le iz zemljevida, iz uradnih pisem in iz nemških časopisov. Da ti viri niso najboljši in nepristranski, o tem smo se mogli prepričati v stoterih slučajih. Naravna posledica je bila, da so razne vlade hoté ali nehoté zanemarjale južni del naše države, koder v pretežni večini prebiva slovanski rod. Prošnje in govori slovensko-hrvaških poslancev so bili navadno glas vpijočih v puščavi. Slišali so pač mnogo lepih obljub, a zaman čakali na dejanja. V gospodarskem oziru so zaostale dežele Dalmacija, Primorje in Kranjska. Zato smo z veseljem pozdravili poljedelskega ministra grofa Bikva, ki je prišel minule dni na jug, da se na lici mesta prepriča o razmerah in upravičenosti raznih prošenj. Ogleдал si je važnejše točke v Dalmaciji in se je na povratku ustavil tudi na Kranjskem, kjer si je ogleđal razne mlakarne, gospodinjstvo šolo v Ljubljani in idrijski rudokop. Mislim, da je dobil minister najboljše vtise o našem prebivalstvu, ki koprne po zdravem napredku blagostanja, in da se bo pokazal tudi v dejanju moža, kadar bodo potrkali naši poslanci na njegova vrata.

Pogozdovanje pašnikov.

Poslanec Povše in tovariši so v državnem zboru vložili naslednji predlog: V zbornici so bili vloženi že razni predlogi, naj bi se davščin oprostile vse nanovo pogozdovane parcele. Ako so v mestih davščin oproščene nove hišne zgradbe, opravičena je tudi davčna oprostitve za vse pašnike, ki se na novo pogozde. Take pogozditve so v splošno korist, ker se s tem izboljšajo vremenske razmere dotičnih pokrajin. Posebno pa je opravičena zahteva, da se za daljšo dobo oprosté davščin oni pašniki na Krasu, katere deželna pogozdovalna komisija določi za pogozdovanje. Posesnik itak izgubi od pašnika, četudi le skromen užitek paše. Čez nekaj desetletij bodo kraški posestniki imeli lepe gozde, ki jim bodo donašali izdatne dohodke, ker les bode imel visoke cene za radi bližnjega morja. Pa tudi vremenske razmere se bodo znatno izboljšale na Krasu, omejila se bode grozna moč burje in zemlja bode dobivala potrebno vlago, kar bode v

splošno korist. Na pogozdenih pašnikih morejo posestniki le trave požeti. Ta žetev pa je tako zamudna in draga, kakor je trava sploh vredna. Z ozirom na to predlagamo: C. kr. vlada se pozivlja, naj čimprej predloži državnemu zberu načrt zakona, s katerim bodo davka prosta vsa nanovo pogozdena zamljišča vsaj za dobo 20 let, pašniki pa na Krasu (na Kranjskem Goriškem, v Istri in Dalmaciji), ki jih deželne pogozdovalne komisije določijo za pogozditev, vsaj za 30 let.

Na Ogerskem.

Zadnjič smo omenili veliki politični gospodarski program na novo imenovanega ministerskega predsednika Fejervarja, s katerim si upa pridobiti vlada večino in si nakloniti združene stranke. Toda na zborovanju združenih strank se obsodili Fejervarjev načrt, češ, da ima znak podkupovanja. Vlada hoče s svojimi neizvedljivimi obljubami motiti javnost ali pa namerava zvišati davke. Odber je izjavil, da hoče braniti ustavo in da so Fejervarjeve obljube neizvedljive, ker jih ponuja vlada, ki je odvisna od dvora in armade. Pritrditi mora vsak, da Fejervari ne bode niti izvršil svojega načrta, ker ne bode živel več 30 let, ki so poleg drugih pogojev potrebni za izvršitev njegovega programa, niti ne bode napravil miru na Ogerskem.

Preobrat na Ruskem.

Krvave vesti.

Omenili smo že zadnjič veliko stavko ruskih železničarjev in pripomnili, da pričakujemo groznih dogodkov. To se je zgodilo. Stavka železničarjev je postala splošna in zavrla ves promet v Rusiji. Po velikih in malih mestih so se vršile grozne demonstracije za razširjenje volivne pravice. Tekla je kri in tisoče ljudi je postalo žrtev ljudske nevelje in razburjenosti. Delo je zastalo, mesta stradajo, trgovine in obrt sta v mnogih krajih uničeni, po ulicah hodijo velike množice, ter se z golimi rokami in brezbrambnimi prsi bere za svoje človeške in državljanske pravice proti puškam in sabljam. Omahljivi car, poln strahu in greze vsled strašnih dogodkov se je slednjič odločil, da dovoli vsemu ljudstvu pristop k zakonodaji.

Ustava na Ruskem.

Rusko ljudstvo je priborilo zmage. Dobilo je zagotovilo zakonodajalne zbornice v zmislu, ki odgovarja današnjim zahtevam. Rusija se je pridružila v vrsto ustavnih držav. Strta je ona mora, ki je tlačila in privedla Rusijo malone do popolnega propada. — Po zakonodajalni zbornici bo omejena moč nezmožnega, okeščenega in samosilnega činovništva, ki se je

v zdajni prekuciji pokazalo tudi v vsej svoji strahopetnosti.

Kdo je izsilil ustavo?

Marsikomu se bo čudno zdele, da je odjenjal car in dal svobodemiselno ustavo vsled splošne stavke železničarjev. Saj smo doživeli že splošne stavke železničarjev na Ogerskem in v Italiji, a posledice niso bile take, kakršne v Rusiji. Povsod so skrbeli državniki, da je bila stavka kmalu končana in vozili so vojaki, v vojaške službo so poklicali železničarje in na ta način preprečili najhujše. Ne tako na Ruskem. Tu so zvezali z železnicami le glavna mesta, da bi tako lahko s silo zadušili vsako vstajo. Na zgradbe malih železnic pa niti mislili niso. In to so izkoristili vstasi korenito. Ko so spravili v stavko železničarje v Peterburgu, Moskvi in Varšavi, so imeli dobljeno igro. — Promet so preprečili in ruski vladni krogi so bili brez moči. Splošna stavka železničarjev, nezanesljivost armade in strah pred splošno vstajo so izsilili rusko ustavo.

Rusko ljudstvo proti Judom.

Iz Ruske prihajajo poročila o jako resnih nemirih proti judom. Na tisoče in tisoče judov je pobila razjarjena množica. Najbolj grozno je poročilo o krvavem klanju v Odesi kjer je bilo ubitih 3500, ranjenih pa 12 tisoč oseb. Bolnišnice in zasebne hiše so prenapolnjene z ranjenci. Več sto judov se pometali skozi okna na cesto. Jude so tudi mučili. V glave so jim zabijali žreblje, jih slepili, rezali jim ušesa in jim s kleščami iztrgavali jezike. Odkod to sovraštvo ruskega naroda do judov? Ona množica, ki se je borila za ustavo, se je obrnila zdaj, ko je ustavo dobila, proti onim, ki so povzročili to gibanje na Ruskem. Kako morajo odirati te pijavke mirno rusko ljudstvo, da jih zdaj tako preganja!

LISTEK.

Nova gostilna.

(Reimmichel.)

Plečnik in Srakar sta bila imovita posestnika v Globeli. Bila sta soseda in njih polja in travnike je ločil samo majhen potok, ki je pritekel izpod Peščenca, precej visokega hriba Globeli. Naša soseda sta bila skozi in skozi dobra prijatelja, samo nekoč sta se prav zares sprla. To je bilo tako.

Iz bližnjega mesta je prihajalo poleti mnogo gospode v Globel, odkoder so jo mahnili na Peščenca, ki je res nudil na vrhu vsakemu krasen razgled. Plečnik in Srakar

sta prišla do spoznanja, da bi gostilna v Globeli nikakor ne bila odveč in s točno potrebo bi se dal zaslužiti marsikak groš od izletnikov. Oba sosedu sta prišla do prepričanja, da sta za krčmarsko obrt kot rojena in oba sta isti dan uležila prošnjo za dovoljenje gostilniške obrti. Obe prošnji pa sta bili odbiti in oba prosivca sta se seveda pritožila na višjo oblast, a zopet zaman. In čim dalje je stvar šla, tem bolj sovražno sta se pogledovala prej tako dobra prijatelja. In odkar so njih prošnje zavrnile tudi najvišje oblasti, sta živela med seboj kot pes in mačka.

Primerilo pa se je, da je prišel nekega dne deželni predsednik v mesto B., ki je bilo kake štiri ure oddaljeno od Globeli. O tej časti, ki je zadela mesto, se je seveda že mnogo prej govorilo in tudi pisalo po časopisih. Izvedel je to novico tudi Srakar še dosti začasno in kot blisk mu je šinila v glavo misel, kaj ko bi šel v B. in osebno prošil deželnega predsednika za gostilniško dovoljenje. Gotovo mu ob tej priliki pristrčne prošnje ne more odbiti in on bo gostilničar, Plečnik pa ne! Predsednikov obisk je bil napovedan na ponedeljek, torej je sklenil Srakar oditi še v nedeljo v B. in se v ponedeljek predstaviti visokemu gospodu. Toda njegova zgovorna žena, pred katero seveda ni imel nobene skrivnosti, o tem krasnem načrtu ni mogla dolgo molčati, in tako je kmalu vedel Plečnik, na kak premeten način hoče priti Srakar do gostilne. Čakaj! mislil si je, prej bom jaz tam kot ti, in videli bomo, kdo bo prej gostilničar!

V nedeljo popoldne ob dveh se je odpeljal v B. Srakar, ob treh pa Plečnik. Tisti dan pa je celo popoldne deževalo in ko sta naša prosivca, nevedoč drug za drugega, prišla v B. sta bila premočena da je bilo joj. Ustavila sta se oba v gostilni „pri Jelenu“. Toda Srakar je hotel nastopiti bolj imenitno in šel v posebno gosposko sobo, Plečnik pa, ki je prišel uro pozneje je ostal v navadni sobi za kmečke pivce. Tako je hotelo naključje, da se obema niti od daleč ni sanjalo, da sta oba pod eno streho. Ker sta bila trudna in zaspana, zato sta hitro odvečerjala in šla spat. Srakar je dobil sobo v prvem. Plečnik pa v drugem nadstropju. Predno sta odšla v sobe, sta še oba trdno zabičala gostilničarju, da naj jima dobro presuši in osnaži obleko in ju gotovo pokliče najpozneje ob šestih. Ob sedmih namreč je imel priti predsednik in potem, ko se se mu predstavili politični uradniki, je bil odločen čas za sprejemanje raznih prošilcev.

Plečnik in Srakar sta pustila blatno obleko na stolu pred sobo in se kmalu zibala v mehkih posteljah. Hlapec je prišel po obleko in dolgo časa je trajalo, predno

jo je toliko osnažil, da je bila spet za med ljudi.

Nesreča pa je hotela, da je hlapec osnaženo Plečnikovo obleko dejal na stol pred Srakarjevo sobo, Srakarjevo pa pred Plečnikovo. No, to še ni bila največja nesreča, večja smola je bilo to, da sta bila naša znanca kaj različnih postav. Srakar je bil majhen in okrogel kot sodček, Plečnik pa dolg in suh kot grablje. —

Srakar se je zbudil zjutraj ob tri četrt na šest. Slišal je iz raznih cerkva ubrano zvonjenje in solnce je že sijalo skozi okno. Kot bi trenil je bil po koncu in strašna misel ga je obšla: „Kaj če sem vse zamudil?“ Segel je hitro po uro, toda ta se je ponoči ustavila in kazala še le dve. Kaj bo? Hitro odpre vrata in pograbi obleko, ki je bila na stolu. „Hitro, hitro“, mislil si je, „morda še ni prepozno“.

Začel je obuvati hlače. Toda, tristo zeljnatih kadi, noge kar niso mogle v hlačnice. „Ali so se tako uskočile od dežja“, zarobantil je jezno in krepkeje porival nogi v nastavljene hlače. „Ni mogoče! Na vse zadnje mi je neki tepec še obleko zamenjal. Saj to niso moje hlače! O kako bi mu porival tista oslovska ušesa. Zdaj je vse zgubljeno! Predno dobim svojo obleko — — — toda, morda pa le spravim to nase, poskusimo!“

Po dolgem trudu in mnogih kletvicah je bil Srakar srečno v Bog ve čegavih hlačah. Sicer je precej pokalo tupatam, no pa notri je le bil. Podoben je bil dvema prav močno nabasanima klobasama, ki se morate zdaj zdaj razpočiti. Spodaj so bile hlače seveda precej predolge, no pa to ni bilo tako hudo, ker se je dalo lahko popraviti s tem, da jih je zavil za dobro peč nazaj. Zdaj še telovnik. Počil je sicer po šivu od vrha do dna, gumbov ni bilo mogoče zapeti. Srakar je bil hvala Bogu zdaj že na pol opravljen. Najtežje je šlo s suknjičem. Ves poten je bil Srakar predno je zlezal notri. Ko je še predolge rokave zavil skoraj do komolcev nazaj, je bilo oblačenje končano. Boljši je še taka obleka kot nič! Boljši je še v tej obleki dobiti gostilniško dovoljenje, kot ga pa sploh ne dobiti. Zdaj pa le hitro pred gospoda predsednika. — —

Srakar je ravno odšel iz gostilne, ko se je prebudil Plečnik. Bilo je pol sedmih: torej pol ure pozneje, kot je naročil naj ga pokličejo. Neusmiljeno je začel zabavljati čez gostilničarja, čez postrežbo in tarnal na ves glas, kako je povsodi nesrečen, ker prav gotovo ga bo Srakar prehitel in on dobil dovoljenje za gostilno.

Pa vendar vse še ni izgubljeno, le hitro se je treba opraviti in se podvizati k predsedniku.

Plečnik pograbi v naglici obleko pred sabo in se začne napravljati. Toda nekam

silno lahko mu je šlo to od rok. Toda — za Boga — le prekmalu je spoznal, da ni njegova obleka. Kaj storiti? Predno priključuje hlapca, oziroma tečca, ki mu je obleko zamenjal, in dobi svojo obleko, bo imel Srakar dovoljenje za gostilno bržkone že v žepu in potem njemu ne ostane drugega kot dolg nos. Torej hitro tujo obleko nase.

Ko se je opravil, se je pogledal v zrcalo, toda samega sebe je komaj spoznal.

Hlače so segale samo do kolen, in spodaj so pokrivalo nogo samo spodnje hlače in nogovice. Suknjič je pokrival nekako polovico hrbta, bil pa je širok, da bi imel v vsakem rokavu še eden lahko prenočišče. Malo da se Plečnik sam sebi ni glasno nasmejal, toda bil je v preveč resnem položaju; treba bo stopiti v tej obleki pred deželnega predsednika. Kaj bo rekel? Nič, poguma ne sme izgubiti, gostilničar hoče in mora postati, torej le pred predsednika dobro priučeno prošnjo.

Srakar je med tem prišel v mesto hišo, kjer se je ustavil predsednik. Skozi goste vrste navzočega občinstva se je preril le s težavo in prišel srečno do gospoda predsednika.

Ko je množica zagledala smešno oblačenega okroglega možička, je zagnala glasen smeh. Srakarju je bučila kri v glavo, zardel je kot rak in zdelo se mu je da mora zdaj zdaj počiti kaka žila v glavi. Toda šlo se je za gostilno, zdaj ali nikoli več, — to mu je dajalo pegum in srčno je stopil pred visokega gospoda, se priklonil kolikor je dopuščala to pretesna obleka in začel:

„Slavna c. kr. deželna vlada! Ponizno podpisani prosim, da se mu blagohotno podeli dovoljenje za izvrševanje gostilniške obrti v Globeli, kjer je gostilna ne samo zelo koristna, ampak tudi potrebna radi tujcev, ki prihajajo tjakaj. To bo tudi zelo dober vir dohodkov, da morem lažje plačevati davke, ki sem jih pa tudi tako vedno vestno odračunal —“

Več mož ni vedel povedati, in ker se je bil nekaj zmešal, je končal svojo prošnjo z glasnim — amen. Istočasno se je globoko priklonil in resk — hlače so se mu na osodepolnem mestu, ki ga pa sam ni videl, razprale dobro peč široko. Srakar ni vedel kam bi se dejal, ljudje so se začeli na ves glas smejati in celo gospod predsednik je le s težavo prikril prisrčen nasmeh, ki mu je zaigral ne obrazu.

Komaj se je smeh nekoliko polegel, prisopihla ves zasopel Plečnik. Radi njegovega predpustnega oblačila ga nekateri niso hoteli pustiti pred predsednika, toda s trdnimi komolci si je sam napravil potrebno pot in klical še od daleč.

„Prevzvišeni gospod deželni predsednik! Preskrbni oče svojih podložnih! Gostilno moram dobiti jaz, jaz sem prvi imel ta načrt, jaz plačujem tudi več davkov kot Srakar, jaz —“

Srakar je kar prebledel, ko je zagledal zraven sebe svojega nasprotnika, ko pa je spoznal na njem še svojo obleko, je planil nanj kot jastreb na pišče in ga začel obdelovati:

„Grdoba tatinska, tebi bo kdo zaupal gostilno? Nikdar in nikoli! Gospod predsednik! Ta mi je ponoči ukradel obleko, pogledajte ga, saj je v njej. Ali naj se takemu poštenjaku da gostilna?“

„In ta je ukradel mojo obleko, pogledajte ga, saj jo je že oblekel“, kričal je ves razsrjen Plečnik. „In raztrgal mi jo je tudi že

— pogledajte, gospod predsednik, tu zadaj je vsa razparana... zahtevam odškodnino!“

„In jaz zahtevam gostilno“, zastokal je Srakar; „ti prekleman kozel si me spravil v tako sramoto, jaz hočem odškodnino, jaz.“

„Verjemite, gospod predsednik, ta človek je tat in goljuf.“

„Gospod predsednik, ne jaz, on je oderuh, da mu ga ni para.“

Vedno huje in huje sta se pozdravljala oba nasprotnika, in vedno glasnejši je bil smeh okolustoječih, dokler ni predsednik obeh pomiril in ju prosil, naj povesta, zakaj sta se napravila danes, kot bi šla na maškarado.

Plečnik in Srakar sta začela pripovedovati svoje doživljaje od včeraj dalje in

ko sta končala, je bila obema in vsem drugim stvar jasna.

Predsednik je končno razsodil, da mora Srakar plačati Plečniku raztrgane hlače in svetoval obema, naj se spet sprijaznita in mirno odideta domov. Vspeh njune prošnje pa jima bo sam pismeno naznanil.

Kot dva polita kužka sta odšla Srakar in Plečnik domov.

Čez štirinajst dni sta dobila iz mesta odlok, v katerem sta brala seveda v lepih elikanih besedah nekako to le: dva tako prismsuknjena človeka nista sposobna, da bi se jima zaupala gostilna.

Od tega časa nista Plečnik in Srakar nikdar več mislila na to, da bi postala gostilničarja — postala pa sta kmalu spet dobra stara prijatelja.

Razgled po domovini.

Župnik Martin Malenšek †.

Hud udarec je zadel mnogoštevilno župnije sv. Petra v Ljubljani. Nagloma je na Vseh svetnikov dan izgubila svojega občeodslanega in ljubljenelega, neumorno skrbnega in delavnega gospoda župnika **Martina Malenška**. Bil je v pravem pomenu žrtev svojega poklica, poklican od naporenega dela k večnemu počitku. Dopoldne je po svoji navadi izpovedoval vse jutro in pel slovesno sv. mašo. Popoldne je bil pripravljen za prazniški govor, a predno je zapustil sobo, ga nenadoma zadene srčna kap. Še le ko odzvoni, ga pogrešijo in stopivši v sobo, najdejo mrtvega na tleh. Velika in občna žalost je zavladala vsepovsod, kamor je prihitela pretresljiva novica, posebno je bila potrita množica pobožnega ljudstva, ki je bila prišla poslušat vnetega propovednika; a že je bil zastal njegov glas in nem je bil sam najpretresljivejši govor za dan vseh mrtvih — že z onega sveta! Blagi pokojnik je bil rojen v Semiču 2. aprila 1853. Študije je izvršil v Novem mestu. Večkrat nam je hvaležno in ponosno hvalil svoje učitelje frančiškane, ki so ga tudi gmotno podpirali. Kot bogoslovec je bil umeščen med vojake in se je udeležil besanske okupacije. Tudi kot vojak je pridno nadaljeval bogoslovske študije na dunajskem vseučilišču in si trudil ohraniti onega plemenitega duha, ki je potreben za vzvišeni duhovski stan. V mašnika je bil posvečen 27. julija leta 1878. Njegova prva služba je bila v Črnomlju, kjer je bil kaplan od leta 1879 do leta 1883. Ker se je odlikoval po svoji pastirski gorečnosti in vrli zgovornosti, so ga poklicali v Ljubljano na težavno župnijo svetega Petra, kjer je deloval 22 let, najprej kot kaplan

in potlej kot župnik. Bil je mož dobrega srca in zelo postrežen. Zato je imel v vseh slojih prebivalstva, zlasti pri duhovščini, premnogo srčno mu udanih prijateljev. Izmed njegovega veleobširnega delovanja omenjamo, da je bil blagi pokojnik veledejavni predsednik najodličnejše podružnice „Družbe sv. Cirila in Metoda“: šentpeterske podružnice, predsednik Vincencijeve družve in krajnega šolskega sveta. Odlična vrlina njegovega značaja pa je bila velika gorečnost za službo božjo, neumorna delavnost v izpovednici in pisarni, in vsikdar postrežna in darežljiva ljubezen do svojih faranov. Sled njegovega truda vsakdo lahko vidi, ako si ogleda prelepo šentpetersko cerkev in prostor okrog nje. Njegove zasluge so bile priznane na najvišjem mestu, ker je bil odlikovan z zlatim križcem s krono. Še večje pa so gotovo njegove skrite zasluge, ki jih je s seboj nesel v večnost in ki bodo tudi še po njegovi smrti trajno koristile njegovim ovčicam, katerim je bil tako skrben voditelj. Kako priljubljen je bil ranjki župnik, pokazala je velikanska udeležba ljubljanskega prebivalstva iz vseh slojev pri njegovem pogrebu. Takega pogreba Ljubljana katoliškemu župniku še ni priredila! Sladko počivaj, blage srce in uživaj plačilo za preobilno delo in dobroto!

Umeščen je bil 30. okt. č. gosp. **Frančišek Hiersche**, župnik v Boštanju, na župnijo Radeče pri Zidanem mostu.

Afera Brce. Znani župnik Brce ima iti v Boštanj, ker je bilo njegovo umeščenje na Soro radi nekega določila ustanovnega pisma neveljavno. Župnik Brce se je družil z liberalci, radi tega je veljal pri „Narodu“ za vzor duhovnika. Liberalci bi ga radi ob-

držali v Sori, radi tega so uprizorili nepotrebno razburjenje med ljudstvom, ko je dekan Sušnik hotel izročiti cerkveno premoženje upravitelju Brajcu. O tem je bil poprej obveščen župnik Brce. Župan je izvedel, da se nameravajo nekateri nahujskani mežje s silo upreti, in ker se je govorilo o hudem nasilstvu, zato je prosil pri glavarstvu pomoči. Glavar sam je prišel isti dan z 10. orožniki v Soro. O prihodu kanonika Sušnika se je zbralo do 100 možakov, ki so ga s silo in krikom zavrnilo ter se uprli tudi orožnikom, ki so pozneje dešii. Ključavničar je odprl vrata v sobo Brce, nato je dekan izvršil službeno dolžnost. Degedek je obžalovanja vreden. Pristaviti treba, da se je župnik Brce že od nekdanj obnašal jako čudno. „Narod“ piše o preganjanju Brce, dasi je znano, kako mu je bil škof naklonjen in prižanesljiv, da bi ga pridobil.

Nove skladbe. Naš vrli in plodoviti skladatelj g. Fr. Kimevec je izdal pred kratkim zopet tri jako mične skladbe; dobivaje se iste pri skladatelju na Bledu in v „Kat. bukvarni“.

Naj omenimo predvsem „Tantum ergo“, skladbo za mešan zbor in s spremeljevanjem orgelj in posvečeno g. Ant. Feersterju. Ta veličastna in mogočna skladba kaže v resnici veliko zmožnost in duhovitost skladatelja, ki je znal svojemu delu vdahniti pravega cerkv. duha in kljub temu prilagoditi mu neko prožnost, kakršne ne opazimo vedno v strogo, ali bolje rečeno prestrogo cerkv. skladbah, ki so največkrat tudi cerkveno puste. Obe kitici, „Tantum ergo“ in „Genitori“ so nekako sami zase, (imata vsaka svoje melodijo), a vendar v lepi zvezi med seboj, kar dela skladbo po-

sebnе pripravno za blagoslov po rimskem obredu. Spremljevanje teče lahke in logično, in kar je še posebno omeniti, giblje se na nekaterih mestih popolnoma preste, ne gledé na melodijo. Izvzemši par tiskovnih pogreškov, katere pa lahko vsak organist ali pevovodja sam popravi, je skladba v polnem obsegu perfektna, zatorej priporočljiva vsem cerkvenim pevskim zborom. Cena istim 030 K; 5 iztisov stane 1 K. — Zelo pripravna za Marijine družbe in razna izobraževalna društva je gotovo druga skladba, Belarjeva „Slovenska maša“, katero je skladatelj priredil za troglasni ženski zbor. Maša je lahka in melodijozna. Porabiti bi se dala tudi pri učencih na ljudskih šolah. Treba je le poskusiti in začeti, in stvar gre izpod rok. Tudi v tej maši je sem in tja kak tisk. pogrešek, ki se pa lahko popravi. Neben zbor, gotovo pa nobena Marijina družba bi ne smela pogrešati te maše, saj delo se samo priporoča. Cena 1 izvedu 060 K, 4 izvedov 2 K. — Preprost sicer, a vendar lep je „Venček narodnih pesmi“, ki sestoji iz prav ljubkih, celo humorističnih nar. napevov. Skladba je za troglasen ženski ali moški zbor; možki zbor se vzame primeroma višje. Nič manj priporočljiv vsem zborom, posebno pa Marijinim družbam je tudi ta venček. Cena 40 h, deset izvedov 3 K. — Vse tri skladbe delajo čast svojemu mojstru. Cisti dobiček se porabi za nove orglje v novi župni cerkvi na Bledu. J. S.

Gorenjske novice.

* **Koncert**, ki ga je priredilo kat. del. društvo na Jesenicah v korist pogorelcev v Ratečah je prav dobro uspel. Vsak, kdo je bil navzoč, je pripoznal, da kaj takega ni pričakoval; posebno je ugajala zadnja točka Foersterjev Venec Vednikovih pesmij. Društvo je lahke na ta koncert ponosne. Čisti dobiček koncerta, h kateremu je prispevalo strokovno društvo sveto 20 K znaša 23704 K. Na občno želje se koncert ponovi prihodnjo nedeljo, 19. t. m. Začetek točno ob 7. uri. Vstopnina: Sedeži I. vrste 1.20 K, II. vrste 80 vinarjev, stojišča 30 vinarjev.

* **Prva lokomotiva** s šestimi vozovimi je prišla v Bohinjsko Bistrico z Jesenic zadnjo soboto.

* **Čakališče** bo postavila železniška uprava na postaji v Otočah. Bilo je to že skrajno potrebno, če pomislimo velikanski osebni promet na tej postaji v poletnem času. Menda ni bilo desedaj nikjer tako slabo preskrbljeno za potnike kakor ravno v Otočah.

* **Iz tuhinjske doline.** V Špitaliču v tuhinjski dolini nameravajo v kratkem času zidati novo šolsko in novo meznarijsko poslopje, ker ste obe potrebni. S tem so vsi zadovoljni, ne samo občinski odborniki ampak sploh davkoplačevalci. Le en mož dela izjemo, ki mu je zoperno vse, kar je klerikalnega razun denarja; zato je posebno zoper zidanje nove meznarije. Spisal je najbrže on ali pa kak njegov kamniški liberalni možic klavern dopis v „Slov. Narod“ z dne 4. novembra 1905 št. 253, kjer se jezi posebno nad župnikom in občinskimi možmi ter daje nasvete celo gosp. okr. glavarju kdaj naj se zida nova šola. Če je zmedeni dopisun res iz Kamnika, ga vprašamo, kaj se on vtikuje v zidanje občinskih poslopij v Špitaliču, ker mu to ni nič mar? Ali jih bo morebiti on plačal? Mi jih bomo sami plačevali in tudi sami odločevali kako in kdaj naj se zida. Kamniški dopisnik naj ostane pri svojem močniku, ali, če se je tega naveličal, pa pri „zelju“, naše občinske može naj pa pusti pri miru; vsak izmed njih je petkrat več vreden, kakor pa on. Glede načrtov in stroškov za novo šolo pa opomnimo, da je sam gospod okr. glavar priznal, da so naše želje opravičene. Ali naj mi posnemamo Tuhinjce, ki imajo še zdaj čez 16 000 K dolga na šoli, poleg tega pa še vsako leto nove stroške za razna popravila, dasi šola stoji šele nekaj let? Meznarija je tudi potrebna. Tako slabe stavbe je ni daleč naokrog; vsakemu tujcu se čudno zdi, da pustijo Špitaličani tako podrtije ravno pri potu. Zato so pa tudi vsi voljni zidati novo hišo, ki bi stala v denarjih vsaj trikrat manj, kot se blodi v razgretih možganih dopisnikovih. Naj le prideta oba nasprotnika nove meznarije v sedanjo, leseno z apnom po špranjah ometano, spodaj pa naj eden vzame proč leseno podporo, pa bodeta kmalu tam, kamor spadata — v hlevu. Najbrže se ne motimo ako trdimo, da je dobil dopisnik podatke svojemu spisu s hiše, v kateri si tisti solze briše, ter bridko zdihuje in pa steče, ker ga za župana nobeden voliti noče.

* **Iz moravške občine.** Med liberalci moravške občine je nastalo zadnji čas živahno gibanje. Prišli so namreč na veliko idejo, napravili vodovod v Moravče in v 10 min. oddaljene Češnjice. Vodovod, o katerem se je pri nas že toliko govorilo, bi bila za Moravče res moderna naprava; a kje vzeti denarnega pokritja, ker stvar bi stala gotovo kakih 50 tisoč. Radi tega so napredni v skrbeh. Nekaj bi že dala morda Tomanova „šparkasa“, toda kje vzeti drugo? Iz te zadrege pa jih je rešil liberalni posestnik; široko se je predstavil svojim somišljenikom in rekel: „Jaz „špendam“ 400 kron“. Pametni so se smejali njegovi darežljivosti,

drugi so pa rekli: glejte, ta ima srce za napredek. Kmalu pa so tudi ti spoznali, da 400 K v razmeri s tolikimi stroški ni vse skupaj nič, ako tudi bi se našlo še par tako „dobrih“ src, kar pa ni gotovo. Kaj storiti sedaj? Saj vodovod je vendar lepa, ah, tako lepa stvar. In začeli so sanjati... V sanjah stoje zamaknjeni daleč tja v pozno pomladno dobo. Vse je na novo prerajeno. Moravška dolina je rešena klerikalnega jarma; na županskem stolcu sedi zopet liberalni učitelj in liberalci se mu klanjajo. Vse se veseli in raduje, ker imajo v rokah zopet stare moč. Zdaj ni vodovod več odvisen od liberalnih možnjčkov, župan bo rekel in može bodo potrdili, da mora stroške plačevati cela občina. Liberalci pa bodo nalivali čaše ter jih praznili v slavo „modremu“ županu in se norca delali iz občanov, da plačujejo za njihove koristi... Občani, volilci! kaj pa vi pravite na to? Kaj ne, vodovod naj plača kdor ga nujno rabi, občina ga ne bo nikdar. Pomladi pa le pokažite kdo ste in koliko vas je. Torej korajža in pogum velja! — Predavanje v šoli. Govor g. živinozdravnika iz Kamnika dne 5. t. m. je bil dobro obiskan. Gospod govornik je v celurnem govoru pojasnil o steklinah sploh in kako se ozdravljajo. Taki govori so za kmetovalce prevažnega pomena; škoda, ker nas g. zdravnik tako redko obiše.

* **Umrli je v Stari Loki** dne 12. oktobra posestnik in mlinar Janez Bizant. Naj v miru počiva! Umrli Janez Bizant je doma izredil vola, katerega je njegov sin prodal dne 15. oktobra mesarju Janezu Gosarju za 778 K 40 h, tehtal je 900 kg ali 16 starih centov in 7 funtov. Bil je bolj slonu kakor volu podoben.

* **Gorelo je ponoči** ob 2. uri dne 19. oktobra. Pogorela je v Kamnitniku pri stari Loki kovačnica. Dasi ni bil velik ogenj, strahu je bilo le veliko.

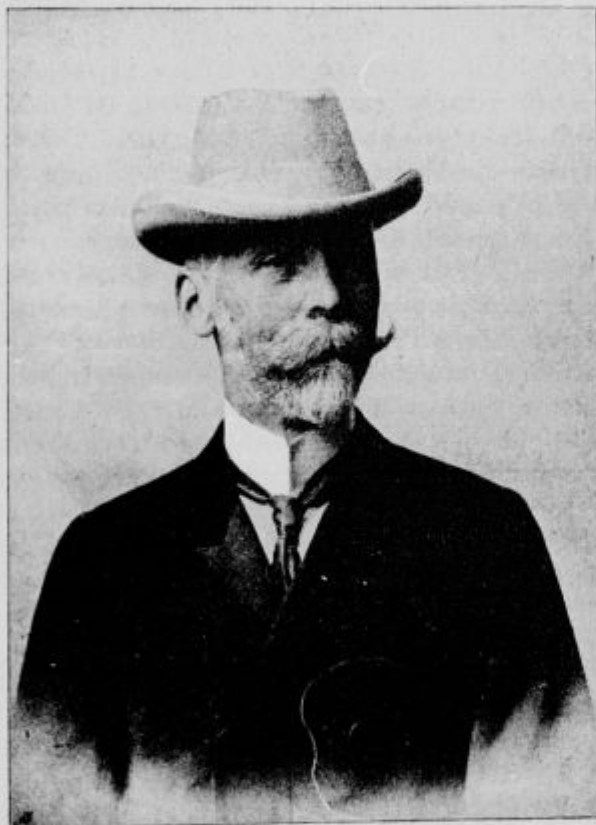
* **V Stari Loki** so dne 24. oktobra blagoslovili lepo jubilejno kapelico v čast Brezmadežne; soho je izdelal Ivan Puc iz Škofje Loke.

* **Iz Peč pri Moravčah.** Zupstili so nas župnik Janez Lesar, ki so 11 let pri nas delovali. Sledovi njihovega dela bodo še dolgo ostali. Zelimo jim na novi službi v Šmartnu pod Šmarno gore veliko blagoslova božjega, njihovemu nasledniku Jožefu Zagarju pri nas pa zdravja in zadovoljnosti.

* **Cerkveni tat.** Dne 14. t. m. se je priklatil neki Franc Kotnik iz korenine Štajerske v našo prijazno cerkev; silno poroženo je molil, ko so šli mežnar in še par družih potrkavat. Ko pa prično zvoniti, je bila imenovana molitev končana. Vzel je limanice in pričel pobirati iz pušic vseh treh oltarjev. Mežnarca pa je s kora moča

lepo opazovala, hitro poklicala bližnje posestnike, ki so njega, limance in že nabranih 1 gld. 62 kr odpeljali v Šentjur, nato žandarmerija k slavni c. kr. sednji v Kranj. 19. t. m. bila je že obravnava, prihodnja pa bude v Ljubljani; mož celo stvar taji, če ravno je pred nekaj časom ravno enako delo izvršil v Pliberku na Koroškem.

* **Iz Hotiča.** Čuditi se je zunaj in znotraj osnaženi cerkvi; kako je vse oživljeno, in vedno se vidi kaj novega. Občna zahvala marljivemu gospodu dušnemu voditelju K gorečnosti do hiše božje naj bi storilo novo mlado petje, ki bi se prav lepo prilegalo. Občna zadovoljoost vzbuja novo življenje iz trdega spanja, ki ima u Hotiču posebno ležišče.

Teodor Schwarz, novi kranjski deželni predsednik.

Iz bleškega kota.

* **Že drugič odlikovan** je bil ključavničarski mojster g. Ivan Triller in sicer to pot na razstavi v Kristalni palači v Londonu (Colonial and Indian Exhibition) od maja do septembra 1905. Dobil je častno diplomu (diploma of honor) v zvezi z medaljo in častnim križcem. Njegovo delo je bilo razstavljeno pod št. 383 in sicer velik, krasno v modernem slogu izdelan pedstavek za cvetlice. Prvič je bil Triller odlikovan v Parizu letošnjo spomlad. Triller je izvršil tudi razna lepa ključavničarska dela v bleški novi cerkvi. Domači obrti čast!

* **Miru nimajo** naši „naprednjaki“ zaradi nove cerkve, ali pa cerkev zaradi njih nima miru. Cerkevna oblast je hotela

cerkev zidati s prostovoljnimi doneski. Pa so se takoj vzemirili naši „učeni“ in zahtevali od vlade: Ne pustimo, da se zida s prostovoljnimi doneski, ampak zida naj se po „paragrafu“. „Paragraf“ je prišel in ž njim konkurenčna obravnava, po kateri mora občina plačati primankljaj. Silno so se vzemirili. Mislili so, da bodo samo nagajali in branili cerkev zidati, na, sedaj se bo pa cerkev zidala in še sami bodo morali plačevati! — Hitro skujejo kup pritožeb na vse mogoče strani, da ne puste zidati. Pa ni nič pomagalo. Cerkev je bila že dozidana, ko je bila rešena zadnja pritožba od najvišjega sodišča in sicer tako, da je zastoj se pritoževati. Še bolj so se vzemirili, ko je prišel od vlade ukaz, da morajo plačati. Salicali

občni zbor naše podružnice; sicer se obrnemo na vodstvo in preko Vas ustanovimo novo podružnico, ki ne bo spala, ampak tudi delovala. Saj Vam menda ni več za to, da ste nje predsednik, kot pa za družbe? Mogoče je pa seveda vse na svetu. Nujno prosimo dejanj.

* **Toliko nimajo**, da bi na svoje mogli pljuniti, pa so vendar nekateri prišli pritoževati se, da nič ne plačajo.

* **V Gorjah** se je osnovala mlekarina za ves blejski kot. Kakor vse kaže, ima krasno prihodnost.

* **Strelesko društvo** so osnovali mladeniči v Gorjah. To je pametno; fantje le čvrsto se držite!

* **Gospod kaplan Frančišek Kimovec** je prestavljen iz Bleda v Predostje pri Kranju.

* **Odgovora hočemo** na vprašanje, zakaj je občinski oziroma zdravniški odbor preložil za denar davkoplačevavcev cesto baronu, ki ima milijone, ko bi bil moral pravzaprav baron z veseljem plačati par tisoč, da bi mu le hoteli dovoliti, da jo sme preležiti na svoje stroške.

* **Zadrugo smo prenesli** kot „mačka mlade“ v staro šelo prav tik cerkve.

Dolenjske novice.

Iz ribniške zemlje.

† **Primož Pakiž** †. Starosta dež. zbora kranjskega je umrl v poslanskem poslu v tuji hiši kot vojščak na bojnem polju daleč od doma. Čudno pač ni, da je končal svoje življenje ravno na poslanskem potu, saj je skoro celih 33 let to delo za narod opravljal z vsemi svojimi močmi. Čudili bi se, ko bi zvedeli imena vseh občin in posameznikov, kateri so se obračali s prošnjami na rajnega poslanca in za ktere se je on nesebično in neumerno petegoval. Bodisi preprost kmet, bodisi učitelj, uradnik ali celo profesor, obračal se je na rajnega Primoža za pomoč, in on se je potegnil za vsakega enako toplo. Zato je pa užival tudi splošno spoštovanje, kar spričuje cesarsko odlikovanje, častno občanstvo ne samo slovenskih ampak tudi kočevskih občin, izvolitev v razne zastope. Sosebno pa je pokazal njegov pogreb v ponedeljek 30. oktobra, kako drag in spoštovan je bil pri preprostem ljudstvu in visoki gospodi Sam deželni predsednik je poslal mesto sebe kočevskega glavarja k pogrebu, deželni odbor je poslal svojega zastopnika, več poslancev se je osebno vdeležilo, tako tudi vsa bližnja duhovščina, a bolj oddaljenim zaradi velikega snega ni bilo mogoče. Razun tega je

so komisijo, najeli učenega doktorja iz Ljubljane in se prišli pritoževati, da niti ne plačajo. Pa so morali vendar takoj plačati šestindvajset tisoč kron. Ostale bodo pa menda tudi morali kmalu plačati, čeprav so grozili po učenem gospodu, da raje odpadejo od vere, kot pa da bi plačali le vinar.

* **Koko le' bô, k' b' se iz vere zbrisal?** je prašal eden naših „naprednih“ pri komisiji? Tako kakor mu je smehljuje dejal vaš zastopnik učeni gospod doktor Triller takrat ko je že bolj domače govoril: „Plačati boste morali, to vam nič ne pomaga.“

* **Gospod župan!** Kot dolgo let že spečega predsednika Ciril-Methodova podružnice Vas opetovano pozivljamo, zbudite se in skličite najmanj v teku treh tednov

prišlo še mnogo druge odlične gospode, katero je privedlo spoštovanje do neumorne delavnosti in zlasti do dobrega, zlatega srca rajnega Primoža. Ob gomili tega srca našli ste se obe narodni stranki, ker blagi pokojnik tudi ni gledal na osebe, temveč na potrebo, kadar je bilo treba pomagati. Zato pa tudi mi upamo z poslancem dr. Žitnikom, govornikom ob odprti jami pokojnikov, da njegova blaga duša že uživa plačilo za svoja dobra dela pri večni Resnici in Pravici.

† **Gorki veter** je pripihal in nam pobral veliki sneg, privlekel je pa sebi tudi težkih oblakov, iz katerih je lilo noč in dan in so imeli dolinci vode mnogo čez potrebo. Pod Ribnico je stala celo čez železnično progo in si je vlak lahko opral svoja kolesa, če si jih je ob plazu pod Laščami kaj prida umazal. Tako zna deževje popravljati železno cesto, na enem mestu nasipa z blatom in prstjo, na drugem pa izpodnaša pesek in kamen.

† **Kaj neki bo naredil sv. Martin?** Danes, ko to pišem, je sv. Martin. Lep solnčen dan je in kaže, da bo dalj časa lepo vreme in se ne bo uresničil pregovor starih vremenarjev: sv. Martina dan solnce, čez tri dni sneg. Tega se letos toliko manj bojimo, ker se nam zdi, da je za letos namesto sv. Martina že opravil sv. Lukež.

† **Ubogo drevje.** Kar smililo se nam je ob zadnjem velikanskem snegu drevje, ki je pod težko pezo čakalo rešitve, ker si samo ni moglo pomagati. Pa ni bilo ne močnega vetra, ne solnca in ne človeka, da bi osvobodil ubogo tlačeno bitje. In zdaj —! Sneg je odšel in zapustil grozno razdejanje ne le v gozdih, ampak tudi v sadovnjakih. Na nekaterih mestih visi vse vkup in mole k višku same trske. Pa bi že ne rekli nič za kako staro hruško ali češplje, toda 15letna vitka drevesca prelomljena sredi debla, to pa kar boli.

† **Šola na Karlovcih** bo le morala biti. Prav je, da je šola v tem kraju, ki je tako oddaljen od Lašč. Vendar nam pa ne gre v glavo, zakaj mora biti šola oddaljena od vasi, za katero se v prvi vrsti dela, celih — 5 četrt ure. Res je, da na tem mestu Koslerjeva grajščina svet zastoj, toda vsolane vasi pa rajši kupijo svet, da bo le šola v sredi šolskega okoliša. Zakaj se toraj upirajo šolske oblasti, ne moremo razumeti.

† **Tudi v Laščah Amerika poje.** Vse hoče od doma. Dan na dan hodijo v Ameriko, ako pa tje ne morejo, pa na Dunaj in na Hrvaško. Kaj je temu vzrok? To vemo, da radi tega ne grede, češ naška cerkev je premajhna!

† **Precej za bratom.** Zadnja sestra † poslanca Pakiža, Marija omožena Knavs je umrla v župniji sv. Duha pri Krškem v

torek po smrti svojega brata. Toraj v štirih dneh sta šla oba na oni svet.

Z litijskega okraja.

† **Litija, 9. novembra.** Slavni cestni odbor litijski se prosi, da bi storil kakšen korak za izboljšanje ceste pod Gerbinom. Ob vsaki povodnji prihaja voda na cesto do pol metra in še več, tako da ne more noben človek čez brez nevarnosti, ker bi moral brodirati vodo do kolena in še čez. Tako so na primer morali te dni delavci iti pol ure daleč okrog, ko so šli na delo v predilnico in topilnice in ravno tako zopet ko so šli domov. Bi li ne bilo mogoče cesto takoj od mostu pa do vrha gerbinskega klanca nekoliko zvišati, pod cesto pa narediti večji kanal, da bi se ob času povodnji voda lahko odtekla in bi ne prihajala na cesto? To bi sicer stalo nekaj, a pomisliti je, da bi se s tem ustreglo na dve strani. Sedaj tako strmi gerbinski klanec bi bil bolj polagoma izpeljan in ob času povodnji bi bil vseeno prost promet, bodisi za ljudi ali za vozove. Torej naj tisti, ki imajo pri tem odločilno besedo, stvar nekoliko premislijo in store v to potrebne korake.

† **Litija, 9. novembra.** Strokovno in podporno društvo predilniških delavcev naznanja, da priredi mesečno predavanje ali zborovanje na nedeljo dne 19. novembra ob 10. uri dopoldne v gostilni gospe Starovasnikove v Litiji, podomače pri Fortuni. Pride govornik iz Ljubljane. Delavci in delavke, pridite vsi poslušat poučno predavanje!

Belokranjske novice.

† **Smrt** je pobrala Ano Vivoda iz Krmačine iz Marijine družbe. Bila je pošteno dekle — a jetika ji je zatisnila oči. Pogreba se je udeležila Marijina družba. Tako umira Marijin otrok: njegov spomin živi.

† **Na Radovici** bi bili radi kar štirje za župana. Kdo bi bil najbolj sposoben — ve vsak. A denar in „prijateljstvo“ igrata včasih tudi svojo „muziko“ ne glede na korist občine in zmožnost. Izvoljen pa je menda g. Matija Cesar.

† **V deželnem zboru** sta poslanca Pfeifer in Susteršič in tovariši vložili nujni predlog za belokranjsko železnico. Iskreno pozdravljeni!

† **Spomnite se!** tudi nas, Belih Kranjcev, ko boste prispevali za vodovode in jih delali! Naj bi se nujni predlog poslancev tudi nujno izvršil, ker ako kje, potrebujejo Podgorjanci na Belokranjskem vode.

† **Kaj znajo liberalci?** Hvaliti Tavčarja in Plantana, katerima se vsak človek na Dunaju smeje; braniti pokojnega barona Heina, ki ni bil prijatelj nas Sloven-

cev; se prilizovati Šveglu, ki je zatajil svojo slovensko mater. Zabavljajo pa in lažejo o Šukljetu, ki je naš belokranjski rojak in je več storil že za Belokrajino kakor vsi oni za Kranjsko. Kdor odreka Šukljetu njegove zasluge, je politični falot. Ali ne g. Slanc?

† **V Metliki** so dobili novega sodnika. Čuje se, da je g. Regal strog. Prav je to. Enaka meta vsakemu!

† **„Poljanski osel“**, tako je odmevalo dné 10. novembra dopoldne okrog 11. ure v Črnomlju v prešobi Laknerjeve dvorane. Do tega pa je prišlo nastopno. Pri eni mizi sta sedela starotrški g. kaplan z enim svojih prijateljev iz Metlike. Pri drugi mizi, koj pri vstopu v dvorane pa je sedel sedaj slučajno še župan poljanske občine Peter Majerle, ki je poznat kot hud „Narodovec“ z dvema drugima gostoma. Kar se dvigne ta človek in odide iz dvorane. Kmalu nato pa pride ena uslužbenka hotelirjeva, vzame „Nared“, ležeč na glasoviru dvorane in ga podaje g. kaplanu rekoč: „Gospod kaplan, tu imate „Narod!“ Te seveda nevede, kako je do tega prišlo in meneč, da se ga hoče izzivati rede ves ogorčen: „Čemu se me s tem izziva v gostilni? Donesite mi „Slovenca“ ako ga imate! Kdo vam je dejal prinesiti „Narod?“ Odgovor na to: „Majerle!“ Uslužbenka spoznavši, da je bila speljana na led, vrže „Narod“ nazaj na glasovir in kliče vsa razburjena v predsobi: „poljanski osel!“ Majerle je menda mislil, da je v svoji gostilni doma, kjer lahko vrata gostom kaže; a dični Peter jo je skupil prav pošteno, kar je iskal.

† **V Starem trgu** imajo nekega pomožnega učiteljiča, ki sliši na ime Božič. Revez misli v svoji liberalni nadutosti, da je vse modrost že požrl z največjo žlico, a nima niti izpita, da bi bil definitivno nastavljen, če tudi je že več let, odkar je zapustil učiteljišče. Kakor se čuje bode ta žalostni junak meral dati kmalu slovo Staremu trgu. Zato je pa sedaj njegovo glavno delo, da maže poštene meže po nevinah. Je pač podoben ugašajoči sveči, ki še parkrat zaplapola s svojim plamenom, predno ugasne. Prihodnjič pa še kaj več o njegovih delih, če mu te vrstice ne bodo pomagale.

Iz raznih krajev Dolenjske.

† **Iz Dobrniča.** Pred dvema letoma se je pri nas ustanovilo izobraževalno društvo; silno smo bili takrat navdušeni za tako društvo, toda kmalu smo se ohladili. Lansko leto so člani še nekaj obiskovali društvo, ko je bila vojska. Zdaj pa, ko je vojske konec, bo menda tudi našega društva konec. Ne vem, če zaradi vojske tako žaluje, da se drži klavrno kakor čebele brez matice. Čebele če matice izgubé, tudi one

hitro panj zapusté; tudi našemu društvu kaj takega se zgodi, če drugih bolj vnetih v odbor ne dobi!

† **Iz Kopanja.** Naš župnik že dalj časa bolehalo, tako da ne morejo službe božje opravljati. 28. oktobra so prišli župnika obiskat knezoškof; veliko se spovedovali ta dan, prihodnjo nedeljo in opravili tudi vso službo božjo. Ravno tako zopet na Vseh svetnikov dan. Lepih naukov, ki so nam jih dali ob tej priliki, ne bomo izlepa pozabili. Bog jim plačaj preobilni trud in res apostolsko skrb.

Notranjske novice.

— Notranjčeva 22. številka.

Z neko posebno nestrpnostjo smo čakali te številke. Mislili smo si: Sedaj zboruje deželni zbor, bomo videli, kaj bo povedal. Mnogim je to zasedanje odprlo oči, zato smo si drznili pričakovati, dabo tudi „Notranjec“ pošteno poročal. Toda „prodana duša“ je prodana! Da more kdo tako grdo in tako lažnjivo poročati, tega dosedaj še nismo izkusili. Toda pogledjmo!

— **Obstrukcija v deželnem zboru se — nadaljuje,** tako se glasi napis uvodnega članka. Veseli smo bili tega napisa, ker smo bili radovedni, kako bo to dokazal. In glej! Beri ves uvodni članek enkrat, beri ga prav počasi še parkrat, pa boš zvedel vse kaj drugega, samo tega ne, da se obstrukcija res nadaljuje. Ko smo to tako prebirali, strmeli smo, da se upa pisec tako grdo norčevati iz svojih bravcev. Zdi se nam umestno, da „Notranjčevim“ bravcem damo dober nauk. Čujemo namreč, da že nekaj časa sem radi iščejo „Domoljuba“. Prosimo jih torej, naj si vzamejo k srcu nauk, katerega jim je dal „Notranjec“ v prejšnji številki. Oglasi se tako-le: Ne beri hlastno in površno, kajti to pripelje človeka do polovičarstva, netemeljivosti in nejasnosti.“ Naj torej tudi oni preberejo premišljeno ta uvodni članek, in glavo stavimo, da iz tega članka ne bodo izvedeli, da se obstrukcija res še nadaljuje. Iz tega bode pa prav lahko sklepali, da „Notranjčevi“ pisarji pišejo samo zato, da kaj napišejo. Ali kaj povedo, ali ne, to jim je vseeno. Nam se zdi pa le čudno, da se pustijo ljudje tako iz sebe norčevati!! Ta uvodni članek je kolobocija, iz katere človek ne ve pri čem je. Zato se ne brigamo zanj. Vendar en stavek je vreden, da ga pribijemo.

— **Se svoje hiše požgimo, živino zastropimo, imelo bo prav take malosmislja, kot obstrukcija klerikalcev.** Mimogrede

opomnimo, da ta mož, ki je te besede zapisal, ne more zažgati svoje hiše, zato ker je nima. Rečemo pa, da bomo z njim še temeljito govorili, ko bo prišel naš čas. — Toda k stvari! Pravite, da obstrukcija ni imela smisla! Sedaj se šele vidi, kako bister pogled so imeli naši poslanci v prihodnost. Cela Evropa se poteguje za splošno in jednako volilno pravico. Na Ruskem, v Pragi, na Dunaju, v Gradcu je že tekla zanjo kri. Vi liberalni nazadnjaki ste se ji pa ustavljali že pred dvema letoma, in še le obstrukcija vas je prisila, da ste glasovali zanjo. Kar so naši poslanci že pred dvema letoma zahtevali, zato ste glasovali šele sedaj, ker se bojite ljudstva. — Kdo je bil Hein? Mirno lahko rečemo: Oddahnila se je naša dežela, ko jo je zapustil on, ki ni imel niti iskricice ljubezni do naroda slovenskega. Kdo ga je vrgel? Obstrukcija ga je poslala tja, kjer upame, da ne bo imel več prilike blatiti našega naroda. — Ves svet se smeje vašemu doktor Tavčarju, smejali so se mu v državnem zboru o priliki njegovega nepozabno nazadnjaškega govora. Kaj ste storili vi? Odvezli ste mu vodstvo vaše stranke, ker je mož nesposoben celo po vašem mnenju. Kdo je storil to? Obstrukcija ga je vrgla! — V slovenskem deželnem zboru, nemški zapisnik sej! Kdo ne bi strmél? Toda liberalnim deželnim poslancem je to tudi všeč, saj se bojijo zamere pri tistih par nemcih. Toda, ker ste se bali obstrukcije, glasovali ste za slovenski zapisnik ter oprali sramoto slovenskega deželnega zbora. — Še bi lahko navedli nebroj koristi obstrukcije! Vremena so se zjasnila, burja obstrukcije je pegnala iz naše dežele tlačilni zrak liberalne hinavščine, in kdor le malo hoče misliti, ta ve, da so liberalci odigrali.

— „Notranjec“ poroča tudi o **sejah deželnega zbora.** Odkrito priznamo, tako lažnjivega in tako zlobno zavitega poročila še nismo brali. Pozivljemo poslanca Franca Arkota, o katerem vemo, da bi po „Notranjcu“ zlezal rad kvišku. Naj popravi to poročila, ker na vsak način si od njega ne moremo misliti, da bi hotel farbati ljudstvo. Ako pa ta poslanec ne bo imel močatosti, preklicati ta zavita poročila, presimo naše poslance, naj nam pridejo poročat. — Že nas sili pero, da bi zapisali še bolj krepke besede, toda, kakor so se omazali že liberalci, tako se še bodo. Škoda le, da „Notranjčevi“ braveci nočejo vpoštovati izvrstnega nauka, ki so ga brali v prejšnji „Notranjčevi“ številki: „Berite le dobre knjige (časopise); čas našega življenja ni tako dolg, da bi ga smeli tratiti z nepotrebnim in slabim čtivom.“

— **Knežak in Sora.** Človek bi iz kože skočil nad tako farbarijo. Najprej

se „Notranjec“ poteguje za župana Česnika, o katerem ve vsak, kako se je norčeval iz ljudi; kako jim je korenček strgal, kako je vpil za njimi „Živijo“, ker so prišli k volitvi, katere ni odpovedal. Da ubogemu kmetu pri takem postopanju zavre kri, kdo se bo čudil. — Potem se pa ogreva za župnika, ki je nebroj ljudi že spravil pred sednjo, ki je uprl se svojemu škofu, ki je storil toliko ljudi nesrečnih s svojim neduhovskim obnašanjem. Ja, iz kože bi skočil nad tako farbarijo. Vsi drugi duhovni, najsi bodo še tako pošteni, so sami farji; naj delajo še take po svojem poklicu, so vam požeruhi; da je pa liberalen že se potegate zanj! Sram vas bodi! Toda le počasi! Notranjski kmet se bo kmalu ravnal po pravilih za bravece, katere ste priobčili v prejšnji številki in spoznal bo, da: Neprebavljiva jed ne prebavlja nobene koristi. In taka neprebavljiva jed je „Notranjec“.

— **V boju z resnico je Domoljub,** tako pravite. Vsaka reč, katero kdo trdi, je pa treba tudi dokazati. Tega pa vi še niste storili. Celo leto, kar izdajate svojo „Notranjsko smrdokavro“, vam je „Domoljub“ dokazoval deloma v smešni, deloma v resni obliki, kako farbate ljudi; toda še enkrat niste ovrgli njegovih dokazov. Nikar ne recite: Ni naš namen. Recite raje: Ne moremo! Če morete, pa poskusite! To je vaša sveta dolžnost! Na uho vam povemo, da se notranjsko ljudstvo že pošteno iz vas norčuje, ker pustite hoditi po sebi in molčite!

Drobtine.

Pozor tamburaši! Izšli so novi ceniki najnovejših skladb vseh najboljših skladateljev, kot: Broža, Farkaša, Hruze, Bozotia itd in ceniki tamburaških potrebščin Prve sisačke tvornice tamburic J. Stjepušin v Sisku.

Slabotnim in suhim osebam vsakega stanu priporočaje zdravnik redilni preparat Demotogen, ki presega vse druge enake izdelke. Z najboljšim vspedom se rabi v raznih bolnicah in redbinah. Tvrdka je dobila „Grand Prix“ v Parizu in najvišjo odliko na higieniški razstavi v l. 1903. Prospekte razpošilja centrala, Balzar, Dunaj III. Hauptstrasse 50.

Narodno gospodarstvo.

Za naše čipkarice.

(Iz gorenjskih hribov.) Zanašam se na Vašo ljubeznivost in dobre

srčnost ter upam, da bode te g urednik tudi nam čipkaricam dali malo prostora v našem ljudskem glasilu, v našem nam čez vse priljubljenem „Domoljubu“. S polja imamo že vse spravljeno, samo še listja nam manjka, pa tudi tega bo kmalu dovolj. Potem bomo pa začeli klekljati, da bo tudi kaj zasluzka čez zimo. Skušale se bomo katera lepše in boljše naredi po vsem svetu znane idrijske čipke. Skrbeti hočemo pa tudi, da bomo čipke dobro prodale. Letos sem brala v „Domoljubu“, da se na Dunaju visoke gospe zanimajo za naše čipke in da celo iz cesarske rodovine, nadvojvodinja Marija Tereziya hoče čipkaricam pomagati do boljšega zasluzka. Zato so te gospe sklenile vsem čipkam cene precej povišati in jih v prodajalni društva za povzdigo čipkarstva na Avstrijskem na debelo in drobno prodajati. C. kr. čipkarska šola v Idriji daje naročila za to društvo, papirce brezplačno in cvirn za lastno ceno. To pa ni slabo, samo če je res, si mislim in korajža velja, hitro spišem eno zalepko na c. kr. čipkarsko šolo v Idriji in prosim za delo zase in še za šest prijateljic. Kmalu sem prejela papirce brezplačno, zapisane so bile cene in res precej povišane, da smo se kar čudile. Pisala sem potem še po cvirn in tudi ta je bil veliko cenejši in boljši, brez vozlov gladek in trden. Delo je šlo kaj hitro izpod rok, ker se cvirn ni trgjal in ker smo za boljše plačilo z večjim veseljem delale. Pred sem mislila, da se ne bom mogla ločiti od talarčkov in romov, zdaj sem pa sprevidela jaz kakor tudi moje tovarišice, da je bolj pametno čipke in vstavek ali ajnsac delati če je to delo boljše plačano. Tako sem si jaz letos v treh mesecih toliko več zasluzila, da sem si novo obleko za poletje kupila in sicer iz denarja, kar sem več za čipke prejela, druge sem pa naložila v „Cebelico“ naše „Marijine družbe“. Ko smo končale, kolikor je bilo naročeno, sem jaz poslala za vseh sedem čipke na c. kr. čipkarsko šolo v Idrijo po pošti, seveda smo skrbele

vse, da je bilo delo lepo, snažno in pravilno narejeno, ker nismo se hotele umazati pred čipkarsko šolo, ki nam je takoj denar poslala in na novo naročila. Tako smo delale do Velike noči, potem je šel povster v kot in delo se je začelo na polji. Skrbelo me je, če bomo tudi zdaj delo dobile, zato sem zopet pisala zase in za dvajset drugih po delo in hvala Bogu, vse smo preskrbljene z delom, pa tudi iz drugih sosednjih vasi so pisale po delo in ga tudi dobile. Zdaj smo dobile v delo na pol krone s pol zvezdo zob po 1 K, vstavek pa po 1:30 K, kran celjnovke z 7 roglički zob po 90 h, vstavek po 130 K, potonke zob po 1 K, vstavek po 130 K, povzki vstavek po 12 K, srčkovke zob po 1 K, roglji iz gob po 72 h, pa tudi druge kose in rame.

Tako se bo nekaj zasluzilo čez zimo in tudi nekaj prihranilo.

Loterijske srečke.

Dunaj,	4 novembra	25	1	42	16	79
Gradec,	4 novembra	7	58	25	63	42
Trst,	11. novembra	22	58	59	44	28
Ljnc.	11. novembra	75	45	65	66	2

Za smeh in kratek čas.

Besedni uganki.

I.

Na rami nosi culico
in v roki krivo palico
in z njima hodi naokrog,
čez plan in dol, čez hrib in log,
in pride v mesta in vasi,
pa se mu še naprej mudi.
Ne vozi se, on hodi peš.
Kdo pa je ta? — Povej, če veš!

A čudno, glej je to ime.
Izpusti prednji črki dve:
Pomena nič ne spremeniš,
kar prej imel si, spet dobiš.

II.

Stvar prečudna mi je znana,
pa izdati je ne smem;
kakšna njena je postava,
to pa vendar vam povem.
Roke nima, nima ust; —
toda čuj me in poslušaj;
eno pa ima čeljust.
In v čeljusti tej edini
zob za zobom se vrsti;
vsak ima lastnost prelepo,
da nikoli ne boli.
Varno ni krog nje hoditi,
zlasti če leži na tleh,
če nerodno nanjo stopiš,
pa te vdari po zobeh.

Kdor obe prav reši in bo izžreban, dobi za nagrado lepo knjigo.

Rešitev besednih ugank v zadnji številki:
I. Vida — Ida — Vid. II Avgust — Gustav.

Nagrado je dobila:

Rezika Tisol pri Sv. Antonu, p. Videm pri Dobropoljah.

Opomba. Rešilci, ki še niso dobili nagrad naj malo potrpe; se bo kmalu zgodilo.

Prihodnja številka „DOMOLJUBA“ izide dne 7. decembra 1905.

Kdor ljubi kakao in čokolado, temu bodi priporočen:

Ivana Hoffa

Kandol-Kakao

ki ima najmanj tolače v sebi, je torej najlaže prebaven, ne povzroča nikoli zaprtosti in je ob najboljšem okusu izredno poceni.

Pristen samo z imenom

Ivan Hoff

in s levo varstveno znamko

Zavoji po 1/4 kg 90 vinarjev
1/2 „ 50

Dobiva se povsod.

Čevlji 'gld. 1-30. Le radi velike zaloge: 1 par za dame, 1 par za deklice in 1 par za otroke, modni čevlji, lepi opremljeni za to letno dobo. Vsi ti čevlji pari 'gld. 1-30. Razpošlja se po povzetju. Čevlji za štrpuc 1 par za gospe 1 'gld. za dame 2-50 'gld., kožuhovinarji 2-50 'gld. — Vvoz in izvoz. Ebersohn, Dunaj, VII. 3, Kaiserstr., 1174. 2335 D 1-1

Najodličnejši profesorji in zdravniki priporočajo pri pljučnih boleznih, kroničnem bronhijalnem kataru, oslovskem kašlju, skrofulozi, influenci.

Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vsakdo, kdor dalje časa bolega za kašljem. Kajti boljše je, boleznimi preprečiti, nego jih zdraviti.
2. Osebe s kroničnimi bronhijalnimi katarji, katere ozdravi Sirolin.
3. Kdor ima nadubo katere Sirolin zdajno olajša.
4. Skrofulozni otroci z oteklimi limfami, očesnimi in nosnimi katarji itd., pri katerih Sirolin stajno vpliva na splošno hranitev.

Sirolin

Povečuje slast do jedi in teže telesa, odstranjuje kašelj, izmetavanje gnoja, nočno potenje.

Svarilo!

Nahajajo se manj vredni ponarejeni izdelki! Treba je paziti na to, da ima vsaka steklenica našo posebno znamko „Roche“ in zahtevati vedno le Sirolin „Roche“.

2209 D (2)

Roche

Dobiva se s zdravniškim receptom po 4 K steklenica.

F. Hoffmann — La Roche & Co.,
Basel (Švica), Grenzach (Badensko).

Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico

(reg. zadruga z neomejeno zavezo)

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

4 1/2%

Obresti se pripisujejo koncem enega leta brez posebnega naročila.

Rentni davek plačuje posojilnica sama, ne da bi istega odtegovala vlagateljem.

2003 5-4

Kupim

40 do 50 HP lokomobil

in prosim natančen opis in najnižjo ceno.

M. Z. Kodiček, železovarna Praga.

2311 D 1-1

Dva konjska hlapca

(vsak k enemu paru konj), ki morata biti oženjena, proti mesečni plači 7 gld, prostemu stanovanju za družino, prosto njivo in drva, sprejme takoj Alojzij Šlajpah, veleposestnik, Velika Loka, Dolenjsko. 2315 D 3-1

Učenca od poštenih roditeljev s primerno šolsko izobrazbo, sprejme v trgovino z mešanim blagom. **Ivan Levstek, trgovec v Sodražici, Dolenjsko.** 2226 D 2-2

Eksportna trgovina palic.

Matevž Jan, Šmartno pri Litiji, kupi to zimo deset vagonov

gladkih palic

brez kljuk in sicer:

	dolge	močne
Svibove ali pslikove drenove	100-110 cm	16-20mm
	115-120	20-30
Jesenove	130-140	20-30
Leskove	115-120	20-30

Kdor bi mogel večje število preskrbeti, naj se oglasi. 2206 D 3-2

Izvirne tovarniške cene, reelno jamstvo.

Za vse vrste od najcenejše do najfinejše precis ure zlatnine in srebrnine itd. Novo izboljšana sist Roskopf-patent natančno idoča K 4-1, Železn. Roskopf K 5-1, izvirna prima-Roskopf K 7-1, s sekund. K 8-1, nikelnasta Roskopf z dvojnimi plaščem K 6-50. Pristne srebrne remontoir-ure za gospode, dame in dečke K 7-1 stenske ure K 9-1, iste z godbo, vsako uro en komad igrajoč K 12-50, budilke z bitjem K 8-1, z godbo K 10-1. Zamena dovoljena ali denar nazaj. Razpošilja po povzetju izvozna trgovina

Ivan Žiwny, Dunaj XV/6

Mariahilfergürtel 37. 2318 D 5-1

Razpošiljajo se le dobre, regulir. ure s dobro sapirajoč. pokrovi. Velik cenik zaštonj.

V predilnico in tkalnico v Litiji

sprejmo še okolu 20 zdravih, krepkih delavk v starosti 14-25 let v trajno delo. V kolikor je še prostor v delavskem domu v bližini tovarne, dobe ondi prosto stanovanje. Potrebno je, da se delavke preje javijo pisмено. 2309 D 1-1

Zaradi preselitve je pod ugodnimi pogoji naprodaj 2310 D 3-1

hiša v Črnomlju

na vogalu glavnega trga, pripravna za vsako obrt ali trgovino. Več pove Davorin Francič, klobučar v Novem mestu.

Prepričajte se! Najboljše in naj-novejših vrst **gepeljnih motorov, mlatilnice in slamoreznice, trombe, cevi, klinje in žage** dobite v skladišču

Fran Zemana, Ljubljana

Poljanska cesta 24. 1778D 12-6

Proč z okornim čevljem iz plute!

Prikrajanje se ne opazi. Vsak navaden čevljar lahko nosite in menjate. Zahtevajte ilustr. brošuro Nr. W. zastonj in franko. **Acker & Gerlach, Continental-Extension Mfg. Dunaj, I. Kärntnerstr. 28. 2317 D (1)**

Prosim, zahtevajte

zastonj in **prospekte in vzorce o najboljših štajerskih lodnih za gospode in gospe**

1903 D 6-5

za lov, godž in turistiko, kakor tudi o vseh vrstah modnega blaga za obleke za gospode in dečke, povrtnike, zimske suknje, od najcenejših do najfinejših vrst od kot realne znane prve in največje eksportne tvrdke za loden **Vincenc Oblack, c. in kr. dobavitelj sukna, Gräde, Murgasse 9-r.**

378 D 20-16

Samo 6 dni!

Havre-New-York

vozijo zanesljivo najhitrejši brkoparniki

Francoska prekomorska družba.

Edina najkrajša črta čez

Bazel, Pariz in Havre v Ameriko.

Veljavne vozne liste in brezpl. pojasnila daje edino oblastveno potrjena potovalna pisarna

ED. ŠMARD

v LJUBLJANI, Dunajska cesta 18, nasproti znane gostilne pri „Figovcu“.

gld. 1'50

Prave Roskopf-ure

6 mesecev na poskušnjo.

Nikelnasta ali jekl., sist.

Roskopf gld. 1'50

Strapaz-Roskops plomb. 2-

Z dvojnimi plaščem 3'40

Zlato-Double (kak. zlato) 3'50

Prava srebrna z enojnim plaščem 3-

Z dvojnimi plaščem 4-

S 3 tremi močnimi plaščmi 5-

Navedene ure z relif-sliko Dev Marije, dalje državnim orlom, oračem in konjem 10 kr. več.

Stenska ura z godbo.

71 cm visoka, igra sama najlepše pesmi, valčke in koračnice. gld 6.-

Brez godbe 4.-

Z bitjem 4'50

Z bitjem, podobnim zvonovim 5.-

Nikelnaste budilke 1.-

Z dvema zvoncema 2.-

Z godbo 4'25

Ure s kukavico 3'40

Prava srebrna remontoir-ura

c. kr. puncirana za gospode, dame in dečke.

Z enojnim plaščem gld. 3.-

Z dvojnimi 4.-

Z zlatimi robovi 5.-

S 3 močnimi plaščmi 6.-

14 kar. zlata od 8.-

14 kar. zlate verižice od 10.-

Srebrne verižice od 9.-

Uhani in prstani v največji izbiri po tovarniških cenah.

3 leta pisмено jamstvo. Za noprimereno denar nazaj. Razpošilja se le po povzetju.

„Pri veliki tovarni ur“, **Maks Böhnel, urar, Dunaj IV., Margarethenstrasse 38.**

(4) Dobavitelj c. kr. državnih uradnikov, Ustanovljena 1840. Zahtevajte moj velik cenik, s 1000 slikami zastonj in poštne prosto. 1997

Pozor! Citaj!
Bolnemu zdravje!

Pozor! Čitaj!
Slabemu moč!

BOLESTNIK ZDRAVLJE. SLABOMU JAKOST

Pakraške kapljice in slavonska zel, to sta danes dve najprijubljenejši ljudski zdravili med narodom, ker ta dva leka delujeta gotovo in z najboljšim uspehom ter sta si odprla pot na vse strani sveta.

Pakraške kapljice: Delujejo izvrstno pri vseh želodčnih in črevesnih boleznih ter odstranjujejo krče, boleti iz želodca, vetrove in čistijo kri, pospešujejo prebavo, zganjajo male in velike gliste, odstranjajo mrzolino in vse druge bolezni, ki vsled

mrzlice nastajajo. Zdravijo vse boleti na jetrih in vranici. Najboljše sredstvo proti boleti maternice in madron: zato ne smejo manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši. — Naj vsakdo naroči in naslovi: **Peter Jurišić, lekarnar v Pakracu št. 103, Slavonija.** — Denar se pošilja naprej ali s poštnim povzajem. 1421 D 10—7

Cena je sledeča (franko na vsako pošto): **12 stekleničic (1 ducat) 5 K, 24 stekleničic (2 ducata) 8 K 60 v, 25 stekleničic (3 ducati) 12 K 40 v, 48 stekleničic (4 ducati) 16 K, 60 stekleničic (5 ducator) 18 K.** Manj od 12 stekl. se ne razpošilja.

Slavonska zel: Se rabi v prav sijajnim in najboljšim uspehom proti zastarelemu kašlju, bolečinam v prsih, zamolklosti, hripavosti v grlu, težkemu dihanju, astmi, proti bodanju, kataru in odstranjuje goste slize ter deluje izvrstno pri vseh, tudi najstarejših prsnih in pljučnih bolečinah. — Cena je sledeča (franko na vsako pošto): **2 originalni steklenici 3 K 40 v; 4 originalne steklenice 5 K 80 v, 6 originalnih steklenic 8 K 20 v.**

Manj od dveh steklenic se ne razpošilja. Prosim, da se naročite naravnost od mene pod naslovom:

P. Jurišić, lekarnar v Pakracu 103, Slavonija.

Čitaj! Naroči! Ne bo Ti žali!

Ugodna prilika!

Zaradi preselitve se proda v prijetnem kraju na Dolenjskem 2104D 3-3

Ilepo posestvo

enonadstropna hiša, v kateri se nahaja že več let prodajalna, hlev za pet glav, svinjak, kozolec (topler), vodnjak, dve njivi, lep del gozda. Cena 8500 K. Natančnejša pojasnila daje posestnik na Jami štev. 34, p. Dvor pri Žužemberku, Dolenjsko.

Pomočnik in učenc

zu močna, fina dela se sprejmeta v trajno delo. Plača po dogovoru. — **Janez Bratina, čevlj. mojster Idrija.** 2319 D 4—1

Trgovci

1 duc. velik. zimskih trik. srajc K 11— trik. hlače, telovniki, nogavice, žoki, rokavice izdeluje ceneje 2219D kot povsod 2—2

Adolf Zucker, Plizen.
Obrok 4 mesece.

Želodčne bolezni

so pogosto posledica zanemarjenega motenja prebavljanja, ki nastopa ponajveč kot pomanjkanje slasti, zaganje telesa, gorčica, napanjanje, slabosti, slab okus, glavobol itd. In se nemalokdaj izcimijo iz tega hude motive zdravja, če ne preprečimo tega o pravem času. Kot izvrstno sredstvo proti vsem nastankom prevarjenega želodca so se že več desetletij kot Marijacejske kapljice splošno znane in priljubljene

Bradyjeve želodčne kapljice

izvrstno obnašate kot tek zbujaajoče, želodce krepče in nalahko odvajalno sredstvo. Steklenica z navodilom vred stane 80 vln.; dvojnata steklenica K 1.40.

Pri nakupu v lekarnah zahtevajte izrecno **Bradyjeve želodčne kapljice** in si ne dajte vsiliti drugih. Pazite na zavoj v rdečih zaklopnih škatlicah z Marijino podobo kot zaščitno znamko in s podpisom *C. Brady*

Centralna zaloga C. Bradljeva lekarna na Dunaju, I., Fleischmarkt Nr. 1387 razpošilja po povzetju ali če se pošlje denar naprej za K 5 — šest malih ali K 4.50 tri velike steklenice franko brez daljnih stroškov. 2211 D 12—2

Lepa

priložnostna darila!

Krasna darila za raz. pileki kakor ure, verižice, križce, obeske, prstane, zapestnice, sploh narazličnejšo zlatnino in srebrnino v modernem secesijonističnem slogu po najnižjih cenah priporoča p. n. občinstvu,

Fran Čuden

urar in trgovec v Ljubljani,

Prešernove ulice, filijalka na Mestnem trgu.

Novi ceniki tudi po pošti brezplačno. 256 52—40

Stanje hranilnih vlog: Rezervni zaklad: nad 20 milijonov K. okroglo 700.000 K

Mestna hranilnica ljubljanska

v svoji lastni hiši v Prešernovih ulicah.

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsacega pol leta h kapitalu. Rentni davci od vložnih obresti plačuje hranilnica sama, ne da bi ga zaračunala vlagateljem. 3 D 12—12

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega sklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denarni mladoletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po 4%, % na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik tolike na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposejenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati delg z obrestmi vred na primer v 33. letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposejenega kapitala.

Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje, in sicer po 4%, % do 5%.

„Amerika“.

E. Kristan

oblastveno koncesijonirana potovalna pisarna za

Ameriko

v Ljubljani,
Kolodvorske ulice 41
(18—15) (na dvorišču.) 468 D

„Amerika“.

Najcenejša vožnja v Ameriko.

Prave Roskopf golddouble Savonnet remont. ure s sidro

so najnovejše Roskopf ure. Te imajo izborno in zajamč. natančno kalenico z dvojnimi pokrivalom in v tremi prav močnimi golddouble piščki in avtom. zapiralom. Golddouble je zlatu podobna kovina, ki te podobnosti oškar ne izgubi. Radi kratke opreme te ure splešno občudujejo in jih ni lahko ločiti od pristno zlatih.

Cena glđ. 4'50

Tej primerna golddouble dvost. verižica za gospode glđ. 1'50. Vsaki uri je priloženo 3 letno pisмено jamstvo. Razpošilja je proti povzetju

Josip Spiering
Dunaj I. Postg. 2 15.
1905 D 10—3

Pozor Amerikanci

in vsi, ki prihajate v Ljubljano, na novo trgovino in zalogo izgotovljenih

moških in ženskih oblek

domačega izdelka. Velika zaloga sukna, obuval, srajc, klobukov, kovčegov (kofrov), robcev, šerp itd. po zelo nizki ceni. Trgovina se nahaja tik dobro znane Tislerjeve gostilne v Kolodvorskih ulicah 26. Kdor je kupil enkrat, pride vedno rad.

278 D 24—18 **Marija Rovšek, trgovka**

+ **Suhost**

Edino izborno krepilno in okrep. sredstvo, porabljen od mnogih zdravnikov glasom sprič. v lastn. rodbinah z izbornim učinkom je **Demotogen krepilna in redilna moka**, ako se hoče doseči prejšnjo **debelost** izredno dobro sredstvo. V šestih tednih 30 funtov konst. Z 11 najvišjimi odlikami, tudi „Grand Prix“ odlikovan. Strogo reelno, prekosi dokaz. vsa druga redilna podob. sredstva. Vel. izv. zavoj okolu 250 gr. le kron 2.50. — Razpošilja centrala: **Balsar, Dunaj III, Hauptstrasse 50.** Tudi v lekarnah in drogerijah zahtevaj izrecno Demotogen, vse drugo enako odlično zavraj. — V Ljubljani naprodaj v drogeriji **Antoa Kane, Šelenburg ulice.** 1904 D (5)

Priložnostna prodaja
5000 kozuhov. garnitur

Zelo eleg. kozuh garnitura, najmoder. oblike iz pristne črne brabant. kozuhovine, zelo trpežno, kolter 170 cm dolg, ploščnat muš z žival. glavico in vijoličami lepo opremljeno. Cena za kompl. garnit. K 9-45.

Ista garnitura z 210 cm dolgim in zelo širokim kolterjem K 14-60.

Union - novosti, Dunaj
XIII. 2 Penzingerstr. 82-2.

Ilust. katalog o novostih zastoj in franko.
2213 D 2-2

Suhe jedilne gobe

(Ia. gosp. gobe) kupuje v vsaki množini v vrečah po 20 - 25 kg. **A. Šmyra**, Dunaj 17, Elterleinplatz 7. 1338 D 20-10

Osebe vsakega stanu si morejo zaslužiti dokaj denarja, ako prevzemo zastopstvo neke razpošiljalnice. Prav pripravno za postransko opravilo. — Šifra: „Diskrecija 1790“ na Haasenstein & Vogler Dunaj I. 2207 D 2-2

Učenca

sprejme takoj 2313 D 1
Ivan Stupica
krojač v Sodražici na Dolenjskem.

Mlin

na tri teke pri državni cesti blizu Vranskega se da v najem. Pogoji se zvedó pri g. Ivanu Blatnik, veleposestnik na Lodičji, p. Vransko. 2314 D 1-1

Izjava.

Govorica, katera je krožila o Janezu Zakrajšku v Naredih, je neresnična. Hvala na njegovem odpuščenju. 2316 D 1-1

Jera Drobnič.
Pepca Korošec.

Združene tovarne za volnino prodajajo letos zopet izključno po meni okroglo 4000 kom. takozvanih

vojaških kočev za konje

za ceno le glđ. 2-20 komad in glđ. 4-20 za par (6 parov franko na dom) naravnost na lastnike konj. Ti debeli, trajno trpežni koci so topli kot kozuhovina, temnosivi, okolu 150-200 veliki, torej lahko pokrijejo celega konja. — Razločno pisana naročila, ki se izvrše le po povzetju ali če se denar pošlje naprej, naj se pošljejo na Steiner-jevo komisijsko razpošiljalnico združenih tovarn za koce, Dunaj II., Taborstrasse 27. — Za neugajajoče se zavežem vrniti naprej poslani denar. 2220 D 4-2

Velika naročila so došla od posestnika Gebauerja, Noisterniga, Malniza, župn. Bradyn, Lang, Rotter, Suchodoli, Lilgoyeve tovarne itd

Slovenci!

le
v domačo trgovino

pri 479 D 19-17

sv. Cirilu In Metodu

sv. Cirilu In Metodu

v Ljubljani, Lingarjeve ulice 1

nasproti loteriji

kjer se dobiva fino moško sukno, naj-novejše volneno blago za ženske obleke. Najnovejše rute vseh vrst. Bela in rujava kotenina

po zelo nizkih cenah.

Poštena in prijazna postrežba.

Zahvalj. se za doslej izkazano zaupanje.

Zahvalj. se za doslej izkazano zaupanje.

Cementna zarezna strešna opeka
iz portland-cementa in peska

Streba prihodnosti.
Patentirana v 30 državah

Trpežnost in lahkejša streha, kakor iz vsake druge vrste strešnih opek iz ilovice 10 D 24-19

Edini izdelovatelj za Kranjsko

Janko Traun

izdelovatelj cementnin, Glince pri Ljubljani.

Odlikovana delavnica.

Velika zaloga pristnih čebelno-voščeniš sveč in zavitkov,

krasno okinčanih za božične in velikonočne praznike. Zaloga čiščenega medu, medic v satovji ter lastna beljarna voska. Voščine in suh rumen vosek kupujem po najvišjih cenah. — Preč duhovščini se za naročila najtopleje priporočam. **Fran Murn**, svečar in sladničar, Kandija p. Rudolfovem. 2312 D 1-1

Friderik Hofmann-a naslednik.
Franc Keber

urar in trgovec z zlatnino in srebrnino
Dunajska cesta št. 12, Ljubljana.

Priporočam svojo bogato zalogo natančno preizkušenih žepnih ur, na pr. zlatih, srebrnih, nikelnastih in jeklenih. Raznovrstnih stenskih ur. 1135 14-12

V veliki izbiri verižic, obeskov, poročniš in drugih prstanov, uhanov, murčkov, zvezdic.

Za vsako uro se 2 leti jamči.

HERBÄBNY-jev
podfosfornokislil
apneni-železni sirup.

Ta pred 36 leti vpeljani, od mnogo zdravnikov odobreni in priporočeni

prsnl sirup

je slez odstranjujoče in kašelj pomirjujoče sredstvo. Ker ima v sebi grenke tvarine vpliva na dober tek in prebavlanje in pospešuje reditev. To za tvorjenje krvi tako važno železo je v tem sirupu v lahko asimilirani obliki zastopano. Zelo koristno je za slabotne otroke posebno za utrjevanje ko ti, ker ima v sebi fosforovo apnenno sol.

Cena eni steklenici Herbabnyjevega apnenega železnega sirupa K 2-50, po pošti 40 h več za zaviljanje. 2307 D 14-1

Svarilo! Svarimo enakim ali podobnim imenom razširjene, kar se tiče sestava in učinka našega originalnega preparata, čisto različne ponaredbe našega že 36 let obstoječega fosfornokislega apnenno-železnega sirupa, prosimo tedaj, vedno odločno zahtevati „Herbabnyjev apnenno-železni sirup“ in na to paziti, da se bode zraven stoječa, oblastveno vknjižena varstvena znamka na steklenici nahajala.

Edino izdelovanje in glavna razpošiljatelj
Dr. A. Hellmanns Apotheke „zur Barmherzigkeit“
Wien, VII. Kaiserstrasse 73-75.

Zaloga skoro v vseh lekarnah.

V zalogi je nadalje pri gg. lekarnarjih: v Ljubljani: M. Mardetschläger, I. Mayr, G. Piccoli, U. pl. Trnkóczy; Beljak: L. Assmann, Jobst & Schneider; Brežje: G. Elsässer dediti; Celje: M. Rauscher, O. Schwarzl & Co; Celovec: P. Birnbacher vdova, P. Hauser & I. Pichler, V. Hauser & R. pl. Hillinger, H. Gutt; Crnomelj: P. Haika; Reka: M. Mizzan, F. Prodram, G. Prodram, A. Schindler; Sovodenj: F. Kordon; Št. Vid: A. Reichel; Trbiž: I. Siegl; Trst: A. Filippi, E. pl. Leiterburg, P. Prendini dediti, T. Pigatti, Dr. J. Seravallo, A. Suttina, A. Siebich; Velikovec: I. Jobst; Volšperk: I. Huth.

Prava Ciril In Metodova kavlna primes

katero priporoča
Prva Jugoslovanska tovarna za kavine surogate v Ljubljani.

